

WYDZIAŁ III

NAUK MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZYCH

Krystyna Czyżewska

Powołanie, s. 57
Władze, s. 57
Komisje Wydziału III. i ich zarządy, s. 80
Komisje działające przy Wydziale III, s. 81
Członkowie Wydziału III, s. 82
Czasopisma i serie wydawnicze redagowane przez Wydział III, s. 84
Funkcje pełnione w Zarządzie TPNE, s. 86
Funkcje pełnione w Zarządzie ŁTN, s. 86
Aktywność członków Wydziału III. w komisjach ..., s. 87
Kalendarium ważniejszych wydarzeń, s. 90

Powołanie

Tymczasowy Zarząd Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Łodzi 15 stycznia 1937 r. powołał Tymczasowe Prezydium Sekcji Nauk Matematyczno-Przyrodniczych, zatwierdzone przez Zarząd TPNŁ 10 lutego 1937 r., któremu przewodniczył Bronisław Frenkiel. Stałe prezydium Sekcji były powoływane od 4 grudnia 1938 r. Po wojnie, 23 czerwca 1945 r. Walne Zgromadzenie Administracyjne członków TPNŁ wyłoniło Zarząd Towarzystwa, który reaktywował Sekcję Nauk Matematyczno-Przyrodniczych, a jej przewodniczącym został Marian Grotowski.

12 maja 1946 r., na pierwszym Ogólnym Zebraniu Administracyjnym członków Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, sekcje TPNŁ zostały przekształcone w wydziały. I tak wyłoniono Wydział III – Nauk Matematyczno-Przyrodniczych, a jego pierwszym przewodniczącym został Tadeusz Wolski. 18 lutego 1948 r., w Statucie ŁTN, przyjętym 3 marca 1946, dodano zapis, że ŁTN posiada trzy wydziały założycielskie, w tym Wydział III.

Władze

Sekcja Nauk Matematyczno-Przyrodniczych TPNŁ

- 10.02.1937–04.12.1938.** Bronisław Frenkiel – przewodniczący, Tadeusz Mogilnicki – wiceprzewodniczący, Konstanty Strawiński – sekretarz.
- 21.12.1938–28.04.1939–08.03.1945.** Władysław Dzierżyński – przewodniczący, Tadeusz Mogilnicki – wiceprzewodniczący, Konstanty Strawiński – sekretarz.
- 23.06.1945–12.05.1946.** Marian Grotowski – przewodniczący, Antoni Tomaszewski – wiceprzewodniczący, Leszek K. Pawłowski – sekretarz.

Wydział III – Nauk Matematyczno-Przyrodniczych ŁTN

- 12.05.1946–30.11.1946–14.11.1950.** Tadeusz Wolski – przewodniczący, Leszek K. Pawłowski – sekretarz.
- 14.11.1950–13.12.1956–10.12.1963.** Feliks J. Wiśniewski – przewodniczący, Anna Chrzęszczewska – sekretarz.
- 12.1963–19.02.1966–21.06.1969.** Edward Józefowicz – przewodniczący, Anna Chrzęszczewska (do lutego 1965) – sekretarz, Maria J. Olszewska (od lutego 1965) – sekretarz.

Wydziały ŁTN 1936–2011

- 21.06.1969–21.05.1972.** Mieczysław Dorywalski – przewodniczący, Maria J. Olszewska – sekretarz.
- 21.05.1972–08.06.1975.** Maria J. Olszewska – przewodnicząca, Halina Klatkowa – sekretarz.
- 08.06.1975–26.02.1978–06.06.1982.** Leokadia Kłyszajko-Stefanowicz – przewodnicząca, Halina Klatkowa – sekretarz.
- 06.06.1982–18.04.1985–19.05.1988.** Anna Dylkowa – przewodnicząca, Julian Ławrynowicz (do 27.10.1983) – sekretarz, Stefania Tanińska-Osińska (od 27.10.1983) – sekretarz.
- 19.05.1988–21.04.1991.** Zbigniew Jakubowski – przewodniczący, Tadeusz Krzemiński – sekretarz.
- 21.04.1991–21.04.1994.** Tadeusz Krzemiński – przewodniczący, Zygmunt Maksymiuk – sekretarz.
- 21.04.1994–05.06.1997.** Zygmunt Maksymiuk – przewodniczący, Mieczysław J. Grabowski – wiceprzewodniczący, Anna Lipińska – sekretarz.
- 05.06.1997–05.06.2000.** Leszek Wojtczak – przewodniczący, Stanisław Romanowski – wiceprzewodniczący, Krystyna Czyżewska – sekretarz.
- 05.06.2000–12.06.2003.** Stanisław Romanowski – przewodniczący, Marek Główka – wiceprzewodniczący, Kazimierz Kłysik – sekretarz.
- 12.06.2003–18.05.2006–21.05.2009.** Antoni Różalski – przewodniczący, Marek Główka – wiceprzewodniczący, Janusz Markowski – sekretarz.
- Od 21.05.2009.** Janusz Markowski – przewodniczący, Witold Ciesielski – wiceprzewodniczący, Andrzej K. Kononowicz – sekretarz.

Bronisław Frenkiel

Przewodniczący Sekcji Nauk Mat.-Przyr. TPŃ (1937–1938)

Dr Bronisław Frenkiel (1887–1943), lekarz neurolog, urodzony w Warszawie, swoje życie zakończył tragicznie w warszawskim Gestapo. Absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Stopień doktora uzyskał na Uniwersytecie w Zurichu. Dyplom nostryfikował w Kazaniu. Pracował u prof. A. Bochenka w Krakowie, dr. E. Flataua w Warszawie i prof. L. M. Minora w Moskwie. Podczas I wojny światowej był lekarzem kozaków dońskich. Mieszkaniec Łodzi od 1918 do 1939 r., był m.in. dyrektorem i ordynatorem Oddziału Neurologii w Szpitalu Św. Antoniego [obecnie im. dr. K. Jonschera] (1937–1939) i dyrektorem Szpitala „Kochanówka”; pełnił funkcje wiceprezesa i prezesa Łódzkiego Towarzystwa Lekarskiego (1932–1939) oraz wiceprezesa Polskiego Towarzystwa Neurologicznego (1932–1939). Był członkiem Zarządu Izby Lekarskiej w Łodzi (1937–1939), Tymczasowego Komitetu Organizacyjnego (od 26.07.1938) i Stowarzyszenia „Wyższa Uczelnia Lekarska w Łodzi” (od 10.12.1938). Członek założyciel TPŃ i stały członek Zarządu TPŃ (1937–1938).

Wydział III

Tadeusz Michał Mogilnicki

Wiceprzewodniczący Sekcji Nauk Mat.-Przyr. TPŃŁ (1937–1940)

Dr Tadeusz M. Mogilnicki (1877–1940), lekarz pediatra, internista, więzień obozu jenieckiego w Kozielsku zamordowany przez NKWD. Dyplom lekarski uzyskał w roku 1904. Był ordynatorem Oddziału Wewnętrznego (1913–1939) oraz dyrektorem i członkiem Zarządu Szpitala „Anny Marii” w Łodzi [obecnie im. J. Korczaka] (1923–1939); w okresie II. RP zajmował się badaniem błonicy i tężyczki u dzieci oraz serologiczną terapią chorób zakaźnych; lekarz wojskowy we wrześniu 1939. Członek Prezydium Tymczasowego Komitetu Organizacyjnego Wyższej Uczelni Lekarskiej w Łodzi (od 1938) oraz prezes Stowarzyszenia „Organizacja Wyższej Uczelni Lekarskiej w Łodzi” (od 1.01.1939). W Towarzystwie Lekarskim Łódzkim pełnił funkcję skarbnika. Członek założyciel TPŃŁ.

Konstanty Strawiński

Sekretarz Sekcji Nauk Mat.-Przyr. TPŃŁ (1937–1945)

Prof. Konstanty Strawiński (1892–1966), zoolog, entomolog. Studiował zoologię na Uniwersytecie w Charkowie, w którym uzyskał stopień kandydata nauk (1917). W okresie wojennym był asystentem na SGGW. Wykładał entomologię na Uniwersytecie Warszawskim i w Wolnej Wszechnicy Polskiej Oddziale w Łodzi. W latach 30. związany był także z utworzoną w Łodzi Stacją Ochrony Roślin. Opublikował prace o owadach szkodliwych okolic Łodzi (1930 i 1933). Był organizatorem Wydziału Przyrodniczego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (1944) i jego pierwszym dziekanem. Na tym Wydziale zorganizował Zakład Zoologii, którym kierował od 1944 do 1963 r. Członek założyciel TPŃŁ; był przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (1953–1966).

Władysław Dzierżyński

Przewodniczący Sekcji Nauk Mat.-Przyr. TPŃŁ (1938–1942)

Prof. Władysław Dzierżyński (1881–1942), lekarz neurolog, psychiatra, pułkownik Wojska Polskiego, urodzony w Oziembłowie, rodzinnym majątku pod Stołpcami (po urodzeniu Feliksa zamienionym na Dzierzynowo). Uczył się w I. Gimnazjum w Wilnie (1892). Po ukończeniu I. Gimnazjum w Petersburgu (1900) podjął studia na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Moskiewskiego i po ich ukończeniu (1905) pracował w ośrodku psychiatrycznym w Buraszewie, a od 1908 r. jako pozaetatowy ordynator w moskiewskiej przychodni neurologicznej u Władimira Rotha. Stopień doktora med. otrzymał w Moskwie (1911); w roku 1915 został docentem na Uniwersytecie Charkowskim przy Katedrze Neurologii i Psychiatrii. Tytuł profesora nadano mu na Uniwersytecie w Jekaterynosławiu (obecnie Dniepropetrowsk) w 1919 r. Był dziekanem Wydziału Lekarskiego (1920) i prorektorem tego uniwersytetu (1921). Podczas działalności w Rosji wydał 92 prace naukowe. Po powrocie do Polski (1922) został przyjęty do Rezerwy Wojska Polskiego i objął ordynaturę Oddziału Neurologicznego Szpitala Okręgowego Nr X w Przemyślu. Był autorem jednego z pierwszych podręczników neurologii

– w roku 1926 ukazał się *Podręcznik chorób nerwowych*. Część I. *Neurologia ogólna*, a w 1927 – Część II. *Neurologia szczegółowa*. Od 1930 r. związał się z Łodzią: pracował jako starszy ordynator Oddziału Neurologicznego 4. Szpitala Okręgowego. W 1934 r. zakończył służbę wojskową i kontynuował praktykę lekarską jako ordynator Oddziału Neurologicznego Szpitala Ubezpieczalni Społecznej Miasta Łodzi im. Prezydenta RP Profesora Ignacego Mościckiego [obecnie PSK Nr 1 im. N. Barlickiego]. Od roku 1938 do śmierci był członkiem Zarządu TPŃ. Zginął w publicznej egzekucji 100 Polaków w Zgierzu (20.03.1942). Spoczywa w zbiorowej mogile w lasach w okolicy miejscowości Lućmierz-Las.

Marian Grotowski

Przewodniczący Sekcji Nauk Mat.-Przyr. TPŃ (1945–1946)

Prof. Marian Grotowski (1882–1951), fizyk, urodzony w Rawie Mazowieckiej. Absolwent III. Gimnazjum Klasycznego w Warszawie (1901). Studia wyższe rozpoczął na Wydziale Matematyczno-Fizycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Wydalony w 1904 r. za uczestnictwo w strajku studia kontynuował we Fryburgu w Szwajcarii. We Fryburgu objął stanowisko asystenta w Katedrze Fizyki Doświadczalnej i rozpoczął pracę badawczą nad zjawiskiem fotoelektrycznym i fluorescencją. Stopień doktora nauk ścisłych uzyskał w 1909 r. Był członkiem Zarządu Towarzystwa Kultury Polskiej w Warszawie. W Towarzystwie Kursów Naukowych wykładał fizykę (1911–1916), był inicjatorem utworzenia Wydziału V. Fizyczno-Matematycznego i wchodził w skład jego Zarządu. Współorganizował Politechnikę Warszawską w ramach grupy mechaniczno-elektrotechnicznej Komisji Politechnicznej (02–10.1915); był zastępcą profesora na Wydziale Mechanicznym i Elektrotechnicznym tej Politechniki (1916–1922); wykładał fizykę teoretyczną na Uniwersytecie Warszawskim (1916–1917), był dziekanem Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego (1934–1938). Powołany na profesora fizyki (1921–1939) pracował w Warszawie oraz w Oddziale Łódzkim Wolnej Wszechnicy Polskiej, którego był współorganizatorem. W latach 1923–1924 prowadził w Instytucie Nauczycielskim w Łodzi wykłady o budowie atomu. W latach międzywojennych pracował w Instytucie Gazowym w Warszawie prowadząc badania zjawisk powstających przy elektrostatycznym osadzeniu dymów przemysłowych. W roku 1932 napisał trzyczęściową monografię o Newtonie. Największym jego dziełem są *Wykłady Fizyki* (1937). W Łodzi przebywał od roku 1945 do śmierci. Był członkiem Komitetu Organizacyjnego Powołania Uniwersytetu Łódzkiego, a po tragicznej śmierci prof. T. M. Viewegera – przewodniczącym tego Komitetu (27.05–19.06.1945), pełnił także funkcję prorektora UŁ, a w latach 1948–1950 – prodziekana Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego. W Uniwersytecie Łódzkim był kolejno profesorem kontraktowym (1945–1946), członkiem Senatu (od 1945) i tzw. Komisji Kierującej (1945), profesorem zwyczajnym fizyki doświadczalnej (od 15.01.1946) oraz organizatorem i kierownikiem Katedry Fizyki Doświadczalnej I. (od 1946), prorektorem ds. gospodarczo-administracyjnych (1946–1947), prodziekaniem Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego (1948–1950). Był członkiem Polskiego Towarzystwa Fizycznego. W TPŃ był wiceprezesem Zarządu (1945–1946), a w Łódzkim

Wydział III

Towarzystwie Naukowym – prezesem Zarządu (12.05–30.11.1946); przewodniczył Komisji dla Opracowania Zasad Przekształcenia TPŃŁ w ŁTN (12.01–2.03.1946).

Antoni Tomaszewski

Wiceprzewodniczący Sekcji Nauk Mat.-Przyr. TPŃŁ (1945–1946)

Dr Antoni Tomaszewski (1878–?), lekarz chirurg, działacz polityczny i społeczny, urodzony w Rawie Mazowieckiej. Absolwent Gimnazjum w Łodzi (1895) i Wydziału Lekarskiego na Uniwersytecie Kijowskim (1900); asystent na Oddziale Chirurgicznym w Szpitalu Przemienienia Pańskiego w Warszawie (1901–1902) i lekarz wolontariusz w Szpitalu św. Aleksandra w Łodzi (1903–1907). Po ukończeniu studiów uniwersyteckich we Wrocławiu, Berlinie i Krakowie (1907) zamieszkał w Łodzi i pracował jako ordynator Oddziału Chirurgiczno-Ortopedycznego Szpitala Dziecięcego „Anny Marii” (1908–1910), członek Zarządu i lekarz naczelny tego Szpitala (1919); ponadto członek Zarządu Towarzystwa Krzewienia Oświaty w Łodzi (1906–1915); sekretarz Towarzystwa Lekarskiego Łódzkiego (1910), członek Zarządu (1918) i Komisji Bibliotecznej (1919); członek Komisji Organizacyjnej i Zarządu Towarzystwa Biblioteki Publicznej w Łodzi (od 1916), współzałożyciel pierwszej Biblioteki Publicznej (otwarcie 11.10.1917); członek Komisji Lekarskiej przy Radzie Miejskiej (od 1915); jako wiceprezes Komitetu Demokratycznego wybrany do Rady Miejskiej w Łodzi (1917), przewodniczący Komisji ds. Ogólnych (1917) i członek Rady Sekcji do Walki z Gruźlicą przy Wydziale Zdrowotności Publicznej Magistratu w Łodzi (od 1918); lekarz naczelny Miejskiego Szpitala dla Chorych Chirurgicznych (1918) i Miejskiego Szpitala dla Wewnętrznych i Ocznych (1919); pierwszy prezes Obwodu Łódzkiego Związku Lekarskiego Państwa Polskiego (od 1919); prezes Izby Lekarskiej m. Łodzi (1923–1939, 1945–1946–?); członek Państwowej Rady Zdrowia (od 1932); zastępca członka Rady Komunalnej Kasy Oszczędności m. Łodzi (1933–1937); członek Rady Lekarskiej przy ZUS w Łodzi (od 1935); ordynator Publicznego Szpitala Miejskiego św. Józefa w Łodzi (1937–1939); członek Zarządu Łódzkiego Towarzystwa Zwalczenia Raka (1935–1939), Tymczasowego Komitetu Organizacyjnego Wyższej Uczelni Lekarskiej w Łodzi (26.07–10.12.1938) i Stowarzyszenia „Organizacja Wyższej Uczelni Lekarskiej w Łodzi” (10.12.1938–1.09.1939). Członek założyciel TPŃŁ. W ŁTN: członek Komisji Organizacyjnej Wydziału IV. Nauk Lekarskich (07–11.1949); stały sekretarz i Członek Honorowy Łódzkiego Naukowego Towarzystwa Lekarskiego (od 1946).

Leszek Kazimierz Pawłowski

Sekretarz Sekcji Nauk Mat.-Przyr. TPŃŁ (1945–1946)
i Wydziału III. ŁTN (1946–1950)

Prof. Leszek K. Pawłowski (1902–1980), zoolog, hydrobiolog, urodzony w Rudzie Pabianickiej koło Łodzi. W 1932 r. uzyskał w Uniwersytecie Warszawskim stopień doktora filozofii w zakresie zoologii. W tej samej uczelni złożył pracę habilitacyjną (1939), której przewod został zakończony po wojnie (1947). Tytuł profesora zwyczajnego otrzymał w roku 1957. Był współorganizatorem Uniwersytetu Łódzkiego i już w marcu 1945 r. rozpoczął wykłady z zoologii, które prowadził do przejścia na emerytu-

Wydziały ŁTN 1936–2011

rę (1972). Okresowo, jako wykładowca współpracował z Państwową Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Łodzi i Wyższą Szkołą Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Utworzył Katedrę Zoologii Ogólnej i Ekologii Zwierząt. W latach 1948–1951 był dziekanem Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Łódzkiego, z którego w 1951 r. wyodrębnił się Wydział Biologii i Nauk o Ziemi. W latach 1952–1956 kierował Instytutem Zoologii UŁ. Twórca łódzkiej szkoły hydrobiologicznej. Był znakomitym znawcą taksonomii i systematyki wrotków. Wśród licznych prac dotyczących Hirundinea opublikował dwie monografie w seriach *Fauna Ślaskowa Polski* i *Katalog Fauny Polskiej*. Był członkiem Komitetów Gospodarki Wodnej, Hydrobiologii, Ekologii i Zoologii PAN (1952–1968). Współzałożyciel Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego, które w 1976 r. nadało mu godność Członka Honorowego. Był członkiem Towarzystwa Przyrodników im. Mikołaja Kopernika, Polskiego Towarzystwa Zoologicznego i Międzynarodowego Stowarzyszenia Limnologów. W Łódzkim Towarzystwie Naukowym pracował w Komisjach Atlasu Okręgu Łódzkiego i Muzeów Regionalnych oraz w Komisji Organizacyjnej Wydziału IV. Nauk Lekarskich (1949); przewodniczył Komisji Rewizyjnej ŁTN (1967–1969).

Tadeusz Wolski

Przewodniczący Wydziału III. ŁTN (1946–1950)

Prof. Tadeusz Wolski (1890–1959), zoolog, urodzony w Warszawie. Studia przyrodnicze ukończył w 1914 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim na Wydziale Filozoficznym. Na ostatnim roku studiów pod kierunkiem prof. Michała Siedleckiego napisał pracę z dziedziny parazytologii pt. *Badania nad trawieniem i wydzielaniem przywry *Aspidogaster conchicola* v. Baer*, którą przyjęto jako pracę doktorską. Z powodu wybuchu wojny stopień naukowy doktora filozofii otrzymał dopiero w roku 1920. W latach 1914–1915 był nauczycielem przyrody i geografii w różnych szkołach i instytucjach oświatowych w Warszawie, a w latach 1915–1918 pełnił obowiązki asystenta w Katedrze Zoologii na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu w Saratowie i jednocześnie studiował medycynę na tym Uniwersytecie; studia te ukończył na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego. Stopień doktora med. otrzymał w 1923 r. W tym samym roku przeniósł się z Krakowa do Warszawy i przez 10 lat był nauczycielem biologii w gimnazjach warszawskich. W roku 1930 został profesorem zoologii i anatomii porównawczej na Wydziale Nauk Matematyczno-Przyrodniczych Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie. Dwa lata później współtworzył w Uniwersytecie Łódzkim Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, którego był pierwszym dziekanem (1946–1948). Przez kilkanaście lat był kierownikiem Katedry Zoologii Systematycznej; był autorem prac z zakresu parazytologii, ichtiologii i morfologii zwierząt w powiązaniu z ich systematyką, ekologią i zoogeografią. Prof. Wolski był cenionym redaktorem oraz recenzentem czasopism i wydawnictw biologicznych (*Zoologica Poloniae*, *Archiwum Hydrobiologii i Rybactwa*, *Fauna Ślaskowa Polski*). W 1946 r. został profesorem zwyczajnym, pięć lat później (1951) przyjęty w poczet członków korespondentów PAN w chwili jej powstania. Był członkiem zwyczajnym PAN, Międzynarodowego Towarzystwa Limnologicznego. W ŁTN był wice-

Wydział III

prezesem (30.11.1946–10.12.1949) oraz I. wiceprezesem (10.12.1949–20.04.1963) Zarządu, przewodniczył Komisji Atlasu Okręgu Łódzkiego działającej przy Wydziale III (od 31.12.1949) oraz był członkiem międzywydziałowej Komisji Importowej (1949).

Feliks Joachim Wiśniewski

Przewodniczący Wydziału III. ŁTN (1950–1963)

Prof. Feliks J. Wiśniewski (1890–1963), fizyk, urodzony w Łaznowie koło Piątku w powiecie łowickim, w rodzinie ziemiańskiej. Był krewnym prof. Władysława Grabskiego, ministra skarbu i premiera RP (1923–1925). Do szkoły średniej uczęszczał w Warszawie (1902–1909). W latach 1909–1911 studiował w Paryżu (licencjat nauk ścisłych), a następnie w Getyndze i na Politechnice w Pradze (studia wyższe II. stopnia; 1912–1914), w roku 1920 doktoryzował się, a w 1926 habilitował na podstawie pracy *Przyczynek do kwantowej teorii widm* w Politechnice Warszawskiej. Był docentem w Politechnice Warszawskiej i w Wolnej Wszechnicy Polskiej (1926–1939). Po II. wojnie światowej, jako profesor zwyczajny (1946) Uniwersytetu Łódzkiego i Politechniki Łódzkiej kierował Katedrą Fizyki Teoretycznej (1945–1960). Był autorem 84 publikacji naukowych. W latach 1946–1948 i 1950–1951 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UŁ. W Łódzkim Towarzystwie Naukowym był członkiem Komisji Wydawniczej (do 31.12.1962).

Anna Chrząszczewska

Sekretarz Wydziału III. ŁTN (1950–1965)

Prof. Anna Chrząszczewska (1892–1988), chemik, urodzona w rodzinie ziemiańskiej we wsi Drozdnie na Wołyniu. W latach 1908–1913 studiowała na Wyższych Kursach Żeńskich w Kijowie, na Fakultecie Fizyczno-Matematycznym oraz na Wydziałach Chemicznym i Przyrodniczym. Podczas studiów pracowała na Wyższych Kursach Żeńskich jako młodszy asystent (1911–1912), a po studiach, jako starszy asystent w Katedrze Chemii Organicznej (1913–1921). Podjęła pracę w Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie na stanowiskach starszego asystenta i adiunkta (1921–1925), a po habilitacji – jako docent (1925), a następnie profesor tytularny (od 1926 lub 1927). W Wolnej Wszechnicy Polskiej pracowała do wybuchu II. wojny światowej w Katedrze Chemii Organicznej. Prowadziła wykłady w Warszawie i Łodzi (1937–1938). Pracowała także w Wojskowym Instytucie Przeciwigazowym w Warszawie jako kierownik Działu Syntezy (1922–1939). W okupowanej Warszawie uczestniczyła w działalności konspiracyjnej. Prowadząc własną firmę przemysłową udzielała pomocy materialnej znajdującym się w kłopotach finansowych ludziom nauki i kultury. Podejrzana o przynależność do podziemnej organizacji przez pewien czas wraz z córką była więziona na Pawiaku (1942). W marcu 1945 r. osiadła w Łodzi i zajęła się organizacją Katedry Chemii Organicznej oraz kierunku chemicznego na nowo powstającym uniwersytecie. 26.06.1946 r. została mianowana profesorem zwyczajnym chemii organicznej na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UŁ. Kierowała Katedrą Chemii Organicznej od roku 1945 do przejścia na emeryturę w 1963 r. Była przedstawicielem chemii klasycznej, znakomitym znawcą syntezy chemicznej. Autorka kilkudziesięciu rozpraw i artykułów oraz patentów.

Wydziały ŁTN 1936–2011

Była członkiem Polskiego Towarzystwa Chemicznego (od 1923). W Łódzkim Towarzystwie Naukowym była redaktorem *Societatis Scientiarum Lodziensis Acta Chimica* (1955–1973) oraz członkiem Komisji Statutowej (od 21.12.1962) i Komisji ŁTN ds. Kandydatów do Nagrody Miasta Łodzi (1962–1963).

Edward Józefowicz

Przewodniczący Wydziału III. ŁTN (1963–1969)

Prof. Edward Józefowicz (1900–1975), fizykochemik i chemik nieorganik, urodzony w Żytomierzu na Wołyniu. Szkołę średnią ukończył w 1918 r. w Leningradzie i wstąpił na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Uniwersytetu Warszawskiego, który ukończył w 1925 r. otrzymując tytuł magistra filozofii w zakresie chemii. W latach 1923–1939 pracował na Politechnice Warszawskiej; stopień doktora chemii uzyskał w 1931 r. na UW, a doktora habilitowanego i docenta chemii fizycznej w 1933 r. w Politechnice Warszawskiej. Podczas okupacji wykładał na tajnych kompletach uniwersyteckich w Warszawie do wybuchu Powstania Warszawskiego i w Częstochowie (1945). 1.07.1945 został powołany na katedrę chemii nieorganicznej Politechniki Łódzkiej. Współorganizator i prodziekan Wydziału Chemicznego PŁ. Od 1945 do 1970 r. kierował Zakładem Chemii Nieorganicznej Wydziału Chemii PŁ. Był autorem prac badawczych dotyczących rozpuszczalności ciał stałych w cieczach oraz z zakresu kinematyki chemicznej i równowagi fazowej. Jego dużym osiągnięciem był podręcznik akademicki *Chemia nieorganiczna* (trzy wydania). Był prezesem Polskiego Towarzystwa Chemicznego (1970–1972) oraz przewodniczącym Oddziału Łódzkiego PTCh (1949, 1957–1958, 1968–1969). W roku 1970 otrzymał Nagrodę Miasta Łodzi w dziedzinie nauk chemicznych. W Łódzkim Towarzystwie Naukowym był zastępcą członka (1949–1956) i członkiem (1960–1965) Komisji Rewizyjnej ŁTN, członkiem Komisji Wydawniczej (1969–1970) i Komisji Upowszechniania Nauki (1966–1970).

Mieczysław Dorywalski

Przewodniczący Wydziału III. ŁTN (1969–1972)

Prof. Mieczysław Dorywalski (1905–1975), geograf. Studia geograficzne ukończył w Uniwersytecie Poznańskim (1931). W roku akad. 1938/1939 wykładał geografę regionalną na tym Uniwersytecie. W Łodzi organizował Wydział Biologii i Geografii w Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej, którego był dziekanem (do 1950). Kierował Katedrą Geografii Fizycznej PWSP i równocześnie wykładał w powstającym Uniwersytecie Łódzkim. Współpracował z Zakładem Geografii Fizycznej prof. Jana Dylika, który był promotorem jego pracy doktorskiej; była to jego druga rozprawa doktorska, pierwsza, przygotowana tuż przed wojną, zaginęła wskutek dramatycznych zdarzeń wojennych. Jej autor, jako oficer armii „Poznań” uczestniczył w kampanii wrześniowej i 29.09.1939, w Puszczy Kampinoskiej dostał się do niewoli niemieckiej. W obozach jenieckich przebywał do

Wydział III

końca wojny; wykładał tam na potajemnie organizowanych kursach nauczycielskich. W 1955 r. otrzymał stanowisko docenta, a po włączeniu PWSP do UŁ znalazł się w gronie pracowników Zespołu Katedr Geografii i Geologii (1956). W tej strukturze kierował Zakładem Geografii Regionalnej, a po roku 1961 samodzielny Zakładem/Katedrą Geografii Fizycznej Regionalnej. Pełnił funkcje prodziekana (1956–1962) i dziekana (1962–1964) Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UŁ. W 1964 roku otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego. Członek Senatu UŁ od roku 1971. Był m.in. przewodniczącym Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego, członkiem Komitetu Geograficznego PAN. W Łódzkim Towarzystwie Naukowym był członkiem redakcji *Biuletynu Peryglacjalnego* i *Acta Geographica Lodziensia* (w latach 1973–1975 również redaktorem). Prace naukowe prof. Dorywalskiego dotyczyły geomorfologii, kartografii tematycznej oraz geografii regionalnej. Profesor od czasów przedwojennych specjalizował się w problemach kontynentu afrykańskiego. Przez wiele lat prowadził wykłady z geografii Afryki, przygotował teksty zamieszczone w IV. tomie Wielkiej Geografii Powszechnej (1967). Jego autorstwa są też opracowania dotyczące Amazonii, Ameryki Północnej i Południowej, Andów i Europy w Wielkiej Encyklopedii Powszechnej (1962). Opublikował 33 prace; nie wszystkie efekty jego pracy mogły być w tamtych czasach publikowane, np. ukończone w 1967 r. cztery arkusze *Mapy różnicowania środowiska przyrodniczego południowej części województwa łódzkiego*.

Maria Joanna Olszewska

Sekretarz (1965–1972) i przewodnicząca Wydziału III. ŁTN (1972–1975)

Prof. Maria J. Olszewska (1929–2011), cytochemik, cytogenetyk molekularny, urodzona w Dąbrówce Polskiej na Ziemi Sannockiej. Studia wyższe inżynierskie ukończyła na Wydziale Ogrodniczym Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi (1946–1949), a tytuł magistra uzyskała na Uniwersytecie Łódzkim (1950), stopień doktora – w 1956, stopień doktora habilitowanego – 1960, tytuł profesora nadzwyczajnego – 1969 i profesora zwyczajnego – 1976. Kierowała Zakładem Cytochemii (1961–1970), a następnie Katedrą Cytologii i Cytochemii Roślin (1970–1999) w UŁ. W latach 1961–1965 była kierownikiem Katedry Anatomii i Cytologii Roślin w UMCS w Lublinie.

Objęcie tego stanowiska, wymuszone przez ówczesne Ministerstwo nadzorujące szkolnictwo wyższe, było warunkiem przyznania stanowiska docenta w UŁ. Tematyka badawcza: mechanizmy regulacji i rola endomitozy u roślin, regulacja cyklu komórkowego u roślin, rola metylacji cytozyny podczas różnicowania komórek roślin, strukturalna organizacja genomu roślinnego. Jej osiągnięcia dotyczą zwłaszcza roli jądra komórkowego i zmian zawartości DNA podczas wzrostu i różnicowania komórek, mechanizmów regulacji cyklu komórkowego i cytogenetyki molekularnej. Autorka lub współautorka 117 prac doświadczalnych, 20 artykułów przeglądowych i 5 podręczników akademickich. Pełniła funkcje prodziekana (1966–1969) i dziekana (1969–1972) Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UŁ. Była członkiem Zespołu Ekspertów Nauk Przyrodniczych (od 1972) i jego przewodniczącą (1985–1989, 1991–1993) oraz Centralnej Komisji ds. Tytułu i Stopni Naukowych (1994–1996); członkiem korespondentem (od 1989) i członkiem

rzeczywistym PAN (od 2004). W PAN przewodniczyła Oddziałowi Łódzkiemu (1993–1998) i była członkiem Prezydium PAN (1993–2006). Członek Komitetów Botaniki, Cytobiologii i Patofizjologii Komórki PAN oraz New York Academy of Sciences. W ŁTN była członkiem Komisji Rewizyjnej (1991–1994), w Polskim Towarzystwie Histochemików i Cytochemików przewodniczyła Oddziałowi Łódzkiemu (1964–1967) oraz była wiceprzewodniczącą (1967–1976) i członkiem (1976–1989) Zarządu Głównego. Uczestniczyła w Radach Naukowych Instytutu Genetyki Roślin PAN (od 1981), Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN (1992–2002), Centrum Mikrobiologii i Wirusologii PAN (1996–2002, przewodnicząca 2001–2002), Centrum Ekohydrologii PAN (2003–2006), Centrum Biologii Medycznej PAN (przewodnicząca Rady Naukowej 2004–2007), przekształconym w 2008 roku na Instytut Biologii Medycznej PAN (przewodnicząca Rady Naukowej 2008–2011). Kształtowała ogólny poziom wydawniczy jako współredaktor czasopisma *Postępy Biologii Komórki* (od 1972) oraz członek Komitetów Redakcyjnych czasopism *Acta Societatis Botanicorum Poloniae* (od 1975), *Folia Histochemica et Cytobiologica* (od 1975) i *Acta Biologica Cracoviensis, Series Botanica* (od 1998). *Doctor honoris causa* Akademii Medycznej w Łodzi (1999); Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików (1995), Polskiego Towarzystwa Botanicznego (1998), Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (2000), Polskiego Towarzystwa Biologii Komórki (2008). Laureatka nagród naukowych: PAN (1958, 1967), Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików (1965, 1967), Polskiego Towarzystwa Genetycznego (1983) i Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (1981). Odznaczona Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1999).

Halina Klatkova

Sekretarz Wydziału III. ŁTN (1972–1978)

Prof. Halina Klatkova (1924–1997), geograf, geomorfolog, paleograf czwartorzędu, urodzona w Łodzi. Lata okupacji spędziła w Warszawie, gdzie ukończyła szkołę średnią i podjęła studia geograficzne na tajnych kompletach w Uniwersytecie Warszawskim. W 1945 r. powróciła do Łodzi i 1.04.1945 rozpoczęła pracę na organizującym się Uniwersytecie Łódzkim kontynuując jednocześnie studia geograficzne: tytuł magistra filozofii w zakresie geografii (1950), stopień doktora nauk przyrodniczych (1964), doktora habilitowanego nauk geograficznych w zakresie geomorfologii (1973), tytuł profesora nadzwyczajnego (1982) i profesora zwyczajnego (1989). Kierownik Studium Zaocznego Geografii, Studium Doktoranckiego Nauk Geograficznych, Zakładu/Katedry Badań Czwartorzędu (1981–1994), dyrektor Instytutu Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska (1982–1991). Największe osiągnięcia uzyskała w zakresie geomorfologii peryglacialnej i glacialnej, paleogeografii górnego plejstocenu Polski Środkowej oraz badań właściwości strukturalnych i teksturalnych osadów środowiska glacialnego, peryglacialnego i eolicznego. Autorka ponad 100 publikacji. Jej dorobek naukowy zajmuje ważne miejsce w historii badań paleogeograficznych. Była m.in. członkiem Komitetów Badań Czwartorzędu i Nauk Geograficznych PAN (od 1984), Zespołu Ekspertów Nauk Przyrodniczych przy MEN (od 1989). Była członkiem Rady Wydawniczej Uniwersytetu Łódzkiego (1984–1987), Polskiego Towarzystwa Geograficznego (od 1946), Polskiego Towarzystwa Geologicznego (od 1949), Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (od 1965). W ŁTN była przewodniczącą Komisji Geograficznej Wydziału III. (1982–1994),

Wydział III

członkiem Komisji Wydawniczej (do 1985), sekretarzem redakcji (1948–1975) i redaktorem (1975–1997) *Acta Geographica Lodziensia*. Laureatka Nagrody Naukowej ŁTN (1993), Członek Honorowy Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich (1995).

Leokadia Kłyszewko-Stefanowicz

Przewodnicząca Wydziału III. ŁTN (1975–1982)

Prof. Leokadia Kłyszewko-Stefanowicz, biochemik, urodzona w Lidzie na Ziemi Nowogródzkiej. Ewakuowana z Kresów Wschodnich osiedliła się w Łodzi (od grudnia 1945). Tu otrzymała świadectwo dojrzałości wydane przez Radę Profesorów Wstępnego Roku Studiów Uniwersytetu Łódzkiego (1946) i odbyła studia na Wydziale Stomatologicznym (należącym do UŁ do 1949) oraz na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej, uzyskując dyplomy ich ukończenia (1951 i 1963). Od końca roku 1948 jej działalność naukowa związana jest z Uniwersyte-

tem Łódzkim, gdzie uzyskała stopień doktora nauk przyrodniczych (1961), docenta biochemii (1965), tytuł profesora nadzwyczajnego (1973) i profesora zwyczajnego (1986). Była kierownikiem i organizatorem Zakładu Biochemii Ogólnej, od roku 1986 – Zakładu Biochemii Struktur Komórkowych, przemianowanego w 1990 r. w Katedrę Cytobiochemii. W Uniwersytecie Łódzkim pełniła m.in. funkcję prodziekana ds. nauczania na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi (1981–1984). Odbyła staże naukowe w Institut de Biologie Physico-Chimique w Paryżu we Francji i w University of Texas System Cancer Centre M.D. Anderson Hospital and Tumor Institute w Houston, USA. Jest twórcą łódzkiej szkoły naukowej zajmującej się udziałem histonów i białek niehistonowych w strukturze i funkcji aparatu genetycznego wyższych i niższych Eukaryota, w procesach różnicowania komórkowego oraz nowotworzenia. Dorobek publikacyjny obejmuje 235 pozycji, w tym dwa podręczniki, cztery monografie, 92 prace oryginalne, 14 artykułów przeglądowych, 21 rozdziałów w książkach i skryptach akademickich. Redaktor dwóch skryptów oraz podręcznika *Ćwiczenia z biochemii* (liczne wydania w latach 1972–2011). Napisany w 1993 r. podręcznik *Cytobiochemia* (wyd. 1995, 1998, 2002) był uhonorowany nagrodą Ministra Edukacji Narodowej, Nagrodą im. Profesora Antoniego Dmochowskiego i Medalem przyznany przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Biochemicznego oraz Nagrodą Rektora za Najlepszy Podręcznik Akademicki. Wypromowała 9 doktorów i 4 doktorów habilitowanych. W Łódzkim Towarzystwie Naukowym była członkiem Komisji Upowszechniania Nauki (1978–1991) i Komisji Wydawniczej (1978–1981). Jest Członkiem Honorowym ŁTN (2003) i laureatką Nagrody Naukowej ŁTN (2008). Odznaczona m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1974), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1993) i Medalem *Universitatis Lodziensis Merentibus* (2007).

Anna Dylkowa

Przewodnicząca Wydziału III. ŁTN (1982–1988)

Prof. Anna Dylkowa (1912–2000), geograf, geomorfolog, urodzona w Krakowie. Studiowała w Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu: magister (1935), w Uniwersytecie Łódzkim – doktor (1951), docent (1955), profesor nadzwyczajny (1965), profesor zwyczajny (1974). Nauczycielka szkół średnich w Łodzi (1935–1939), wykładowca na tajnych kompletach uniwersyteckich w Warszawie (1940–1944). W UŁ od 1946 r. Wspólnie z mężem prof. Janem Dylkiem tworzyła od podstaw łódzki naukowy ośrodek geograficzny, najpierw Zakład Geografii, a następnie Instytut Geograficzny. Zainteresowania badawcze skupiały się m.in. na problemach geomorfologii glacialnej i peryglacialnej; wprowadziła metody sedimentologiczne do badań geomorfologii glacialnej, ustaliła etapy rozwoju wydm śródlądowych i późnowistuliańskiej aktywności eolicznej w Polsce Środkowej. Autorka licznych prac, w tym geomorfologicznej syntezy Polski oraz opracowań dotyczących terminologii peryglacialnej. Łódzka szkoła geomorfologiczna kierowana przez Annę i Jana Dylków była centrum badań peryglacialnych w skali międzynarodowej. Ważną rolę odgrywały wydawnictwa ŁTN, *Biuletyn Peryglacialny* i *Acta Geographica Lodziensia*. Była członkiem Komitetów Badań Czwartorzędu (od 1964) i Nauk Geograficznych (od 1973) PAN; prodziekanem Wydziału BNZ UŁ (1962–1966). Brała udział w pracach komisji ministerialnych ds. reformy programów nauczania. Założycielka Olimpiady Geograficznej (1974) i przewodnicząca Komitetu Głównego Olimpiady (1976–2000), przewodnicząca Zgromadzenia Głównego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (1981–1990), członek Komitetów Redakcyjnych francuskiego czasopisma *Revue de géomorphologie dynamique* i kanadyjskiego *Permafrost and Periglacial Processes*. W ŁTN była przewodniczącą Komisji Geograficznej Wydziału III. (1981–1982), redaktorem *Biuletynu Peryglacialnego* (1973–2000) i członkiem Komitetu Redakcyjnego *Acta Geographica Lodziensia*. Członek Honorowy Belgijskiego Towarzystwa Geologicznego (1974), Czechosłowackiego Towarzystwa Geograficznego (1987), Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (1991) i Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich (1993).

Julian Ławrynowicz

Sekretarz Wydziału III. ŁTN (1982–1983)

Prof. Julian Ławrynowicz, matematyk, fizyk, urodzony w Łodzi. Studiował matematykę i fizykę w Uniwersytecie Łódzkim. Na tej Uczelni uzyskał kolejno tytuły zawodowe magistra fizyki i matematyki (1960), stopień doktora nauk matematyczno-fizycznych (1964), doktora habilitowanego (1968), stanowisko docenta (1971), tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego (1976) i profesora zwyczajnego (1992). W 1960 r. rozpoczął pracę w UŁ i w PAN w Warszawie (od 1961), od 1983 r. pracuje także w Zakładzie/Katedrze Fizyki Ciała Stałego. Przez 30 lat pełnił funkcję kierownika Pracowni Analizy Zespolonej i Geometrii Różniczkowej w Instytucie Matematycznym PAN oraz kierownika tego Instytutu w Łodzi. Był profesorem wizytującym w Pizie, Tuluzie, Paryżu, Rzymie i Meksyku. Współpracuje z ośrodkami naukowymi, m.in. w Meksyku, Japo-

Wydział III

nii, Finlandii, Ukrainy, a w kraju z ośrodkami lubelskim, krakowskim, toruńskim, warszawskim. Zainteresowania naukowe obejmują zwłaszcza analizę zespoloną i analizę Clifforda z jej zastosowaniami, fizykę matematyczną, teorię pola i fizykę ciała stałego; twórca licznych teorii w zakresie matematyki i jej zastosowań w fizyce. Autor i współautor ponad 380 prac z matematyki i fizyki (w tym 12 książek), również z botaniki (8), organizacji nauki (20) i etyki (25). Wypromował 10 doktorów. Członek ogólnopolskiej Rady Towarzystw Naukowych (od 1984), Société Scientifique de Bruxelles (od 1995), American Mathematical Society (od 1996), członek zagraniczny Polskiego Towarzystwa Naukowego w Żytomierzu (od 2001). Przewodniczący Rady Programowej czasopisma *Eureka – Problemy Społecznego Ruchu Naukowego* (od 1994), członek Komitetów Redakcyjnych *Reports on Mathematical Physics* (Toruń, od 1992), *The Nepali Mathematical Journal* (Kathmandu, od 1994). W Łódzkim Towarzystwie Naukowym: przewodniczący Komisji Matematyczno-Fizycznej Wydziału III. (od 1982), sekretarz generalny Zarządu (1983–1996), zastępca sekretarza generalnego (1996–2008), członek Komisji Rewizyjnej ŁTN (od 2009), redaktor naczelny *Bulletin de la Société des Sciences et des Lettres de Łódź* (od 1982) i jego serii *Recherches sur les Déformations* (od 1984). Laureat Nagrody Naukowej ŁTN (1988) i Medalu ŁTN (2007). Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (1988), Medalem Uniwersytetu Łódzkiego w Służbie Społeczeństwu i Nauce (2003) oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2008).

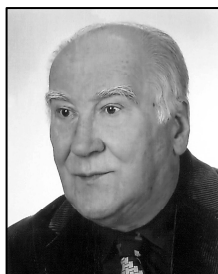
Stefania Taniewska-Osińska

Sekretarz Wydziału III. ŁTN (1983–1988)

Prof. Stefania Taniewska-Osińska (1923–1999), chemik, urodzona w Radomiu. Po uzyskaniu małej matury w Państwowym Gimnazjum Żeńskim im. dr. T. Chałubińskiego (1939) wyjechała z rodziną do Lwowa, skąd deportowano ją na Syberię. W roku 1946 powróciła do kraju i rozpoczęła studia na kierunku chemicznym Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Łódzkiego. Tytuł magistra filozofii w zakresie chemii uzyskała w 1950 r., stopień doktora nauk przyrodniczych – w 1960, a stopień doktora habilitowanego w zakresie chemii fizycznej – w 1965. Tytuł profesora nadzwyczajnego nadano jej w 1976 r., a profesora zwyczajnego w 1987 r. Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczęła w Katedrze Chemii Fizycznej UŁ (1949) zajmując stanowiska od zastępcy asystenta do profesora zwyczajnego i kierownika Katedry. Zainteresowania naukowe: fizykochemiczne własności roztworów ciekłych, elektrolitów i nieelektrolitów oraz badania termochemiczne, wiskozymetryczne i spektroskopowe roztworów w jedno- i dwuskładnikowych rozpuszczalnikach. Współpracowała z Uniwersytetami w Ratyźbonie i Turynie oraz z Iwanowskim Instytutem Technologicznym. Dorobek naukowy: ponad 350 publikacji, w tym 175 oryginalnych prac twórczych i 6 monografii. Była twórcą łódzkiej szkoły termochemii roztworów. Wypromowała 12 doktorów. Była redaktorem *Folia Chimica* w UŁ. Należała do Polskiego Towarzystwa Chemicznego (przewodniczyła Łódzkiemu Oddziałowi), które wyróżniło ją Odznaką Honorową. Była członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Kalorymetrii i Analizy Termicznej im. W. Świętosławskiego. W Łódzkim Towarzystwie Naukowym od 1961 r., była przewodniczącą Komisji Chemicznej (1981–1991) i członkiem Komisji Upowszechniania Nauki (1978–1991). Laureatka Nagrody Naukowej ŁTN (1998).

Zbigniew Jerzy Jakubowski

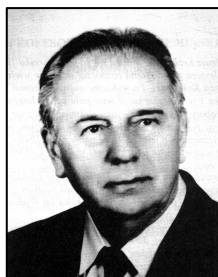
Przewodniczący Wydziału III. ŁTN (1988–1991)

Prof. Zbigniew J. Jakubowski, matematyk, urodzony w Jarosławiu w rodzinie nauczycielskiej. W Łodzi przebywa od roku 1946. Po zdaniu matury w XI LO w Łodzi (1951) rozpoczął studia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Łódzkiego. Tytuł magistra otrzymał w 1955 r. Podczas studiów (1954) rozpoczął pracę w Politechnice Łódzkiej jako zastępca asystenta, a następnie, do roku 1962 jako asystent, starszy asystent i adiunkt. W roku 1962 podjął pracę w UŁ. Stopień doktora nauk matematyczno-fizycznych uzyskał w UŁ (1961). W 1967 r. habilitował się w zakresie nauk matematycznych i został powołany na stanowisko docenta w UŁ. W 1981 r. Rada Państwa nadała mu tytuł profesora nadzwyczajnego. W latach 1981–1990 pracował w UŁ na stanowisku profesora nadzwyczajnego, a w latach 1990–2004 na stanowisku profesora zwyczajnego. Zainteresowania naukowe dotyczą różnych problemów geometrycznej teorii funkcji zespolonych, a także własności geometryczne odwzorowań generowanych przez tzw. funkcje Carathéodory’ego o części rzeczywistej dodatniej, własności funkcji harmonicznych zespolonych, zastosowania funkcji specjalnych i splotów Hadamarda. Autor 75 oryginalnych artykułów naukowych i ponad 20 biograficznych lub popularnonaukowych. Współpracował z kilkoma ośrodkami w Polsce i za granicą. Wypromował 12 doktorów. Od 1963 roku prowadzi konwersatorium a następnie seminarium dla pracowników. Studenci przyznali mu w roku 1997 dyplom uznania za uzyskanie tytułu „Profesor na 5,5”. Był prodziekanem Wydziału MFCh ds. studenckich (1967–1972) i dziekanem tego Wydziału (1978–1981), w latach 1973–1978 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Matematyki. Od roku 1970 kierował Zakładem Matematyki Ogólnej, później Zakładem/Katedrą Funkcji Specjalnych. W Polskim Towarzystwie Matematycznym był prezesem Zarządu Oddziału Łódzkiego (1981–1985) oraz wiceprezesem Zarządu Głównego (1991–1993). W latach 1984–1986 i 1991–1993 był członkiem Komitetu Matematyki PAN. Członek Łódzkiego Towarzystwa Naukowego od roku 1986: był skarbnikiem Zarządu ŁTN (1991–1994) i przewodniczącym Komisji Rewizyjnej (1994–1996). Odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1982) i Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1980).

Tadeusz Krzemiński

Sekretarz (1988–1991) i przewodniczący Wydziału III. ŁTN (1991–1994)

Prof. Tadeusz Krzemiński (1925–2009), geograf, geomorfolog, urodzony w Praszce na Ziemi Wieluńskiej. W roku 1938 rozpoczął naukę w wieluńskim gimnazjum im. T. Kościuszki. Lata okupacji niemieckiej (1939–1945) spędził na robotach przymusowych, pracował jako kowal i elektroszawacz. Po wojnie czył Liceum Pedagogiczne w Wieluniu (1948) i podjął pracę w szkole oraz w Wieluńskim Hufcu ZHP. Zamiłowanie do pracy społecznej i zdolności organizacyjne zaowocowały przenie-

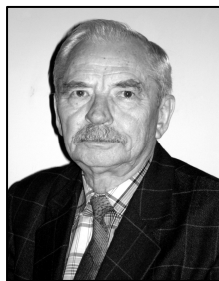

Wydział III

sieniem go do pracy w Komendzie Chorągwi ZHP w Łodzi. W 1950 r. podjął studia geograficzne na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego. W 1955 r. uzyskał tytuł magistra, a następnie stopień naukowy doktora (1964) i doktora habilitowanego (1974). W 1975 r. objął stanowisko docenta oraz kierownictwo Zakładu Geografii Fizycznej ukierunkowanego na rekonstrukcję przemian środowiska pod wpływem antropopresji oraz na zagadnienia struktury i typologii geokompleksów Polski Środkowej. Tytuł profesora nauk o Ziemi uzyskał w 1990 r. Zainteresowania naukowe mieszczą się w nurtach geomorfologicznym, paleogeograficznym i hydrograficznym. Autor około 120 prac. Był promotorem 4 rozpraw doktorskich. Współautor i redaktor książki pt. *Nad górą Prosną. Monografia Praszki* poświęconej swemu rodzinnemu miastu, którego jest Honorowym Obywatel (1992) i Członkiem Honorowym Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego (2002) wyróżnionym również Nagrodą Miasta Wielunia (1981). W UŁ był członkiem Zespołu ds. Rozwoju Uniwersytetu Łódzkiego, pełnomocnikiem ds. studenckich praktyk zagranicznych (1967–1972) i prorektorem UŁ ds. dydaktycznych (1975–1981). Działał w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego; w latach 1978–1981 przewodniczył zespołowi dydaktycznemu w sekcji uniwersyteckiej. Był członkiem Łódzkiego Oddziału PAN, Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich i Łódzkiego Towarzystwa Naukowego. Członek Honorowy ŁTN (2003) i laureat Nagrody Naukowej ŁTN (2004). Odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Honorową Odznaką Miasta Łodzi, Medalem 400-lecia Ustanowienia Trybunału Koronnego 1578–1978.

Zygmunt Maksymiuk

Sekretarz (1991–1994) i przewodniczący Wydziału III. ŁTN (1994–1997)

Prof. Zygmunt Maksymiuk, geograf, geomorfolog, hydrograf, urodzony w Huszlewie w województwie mazowieckim. Po ukończeniu Liceum Pedagogicznego w Leśnej Podlaskiej w roku 1950 podjął studia w Uniwersytecie Łódzkim na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. Tytuł magistra geografii w zakresie geomorfologii otrzymał w 1955 r. Pracę zawodową podjął w UŁ w 1954 r. Na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UŁ uzyskał stopień doktora nauk przyrodniczych (1966) i doktora habilitowanego nauk geograficznych w zakresie hydrografii (1980). W 1981 r. otrzymał tytuł docenta, a w latach 1990–2004 zajmował stanowisko profesora nadzwyczajnego. Pełnił funkcje kierownika Zakładu Meteorologii, Klimatologii i Hydrografii (1981–1985) oraz Zakładu Hydrologii i Gospodarki Wodnej (1985–2002), kuratora Zakładu Dydaktyki Geografii i Krajoznawstwa (1987–1990), zastępcy dyrektora Instytutu Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska (1982–1990), a w roku 1988/1989 dyrektora tego Instytutu. W latach 1975/1976 oraz 1981/1982 był zatrudniony w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Kielcach. Po przejściu na emeryturę w 2004 r. pracował w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Skierniewicach (2005–2006). Zajmował się kartowaniem hydrograficznym, mechanizmami obiegu wody w zlewniach rzecznych, w tym także dynamiką wód, wpływem antropopresji na stosunki wodne – dotyczące rekonstrukcji warunków wodnych panujących w okresie osadnictwa wczesnośre-

Wydziały ŁTN 1936–2011

dniowiecznego oraz obejmujący opracowanie bioklimatycznej bonitacji obszaru województwa łódzkiego dla potrzeb rekreacji oraz badania przekształceń stosunków wodnych wywołanych działalnością górnictwa odkrywkowego w regionie bełchatowskim. Współpracował z ośrodkami naukowymi we Francji, na Węgrzech, Gruzji i Rosji. Jest autorem 131 publikacji. Wypromował 2 doktorów. Od 1954 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W 1964 r., wspólnie z prof. S. Zychem i dr A. Zawadzką powołał do życia Oddział Łódzki PTG, w którym pełnił funkcję wiceprzewodniczącego (1975–1978) i przewodniczącego (1978–1983). W latach 1969–1974 oraz 1984–1987 był członkiem Zarządu Oddziału Łódzkiego, a w latach 1972–2002 członkiem Komisji Hydrograficznej PTG (obecnie Hydrologicznej) przy Zarządzie Głównym w Warszawie. W latach 1973–1975 był członkiem Rady Naukowej przy Wojewodzie Łódzkim. Członek ŁTN od roku 1988: pełnił funkcje przewodniczącego Komisji Geograficznej Wydziału III. (2000–2006) i członka Komitetu Redakcyjnego *Acta Geographica Lodziensia* (1998–2006). Od roku 1994 jest członkiem Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, a w latach 1997–2000 był członkiem Komitetu Agrofizyki PAN. Odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2002), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1993) i Honorową Odznaką Miasta Łodzi (1989).

Mieczysław Jerzy Grabowski

Wiceprzewodniczący Wydziału III. ŁTN (1994–1997)

Prof. Mieczysław J. Grabowski (1928–2001), chemik, krystalograf, urodzony w Wilnie. W Łodzi osiedlił się po wojnie. Studiował na Wydziale Chemii Politechniki Łódzkiej. Po studiach (1953) pracował jako asystent w Katedrze Chemii Ogólnej i Nieorganicznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Łodzi. W roku 1955 objął stanowisko kierownika Sekcji Chemicznej w Ośrodku Metodycznym Dyrekcji Okręgowej Szkolenia Zawodowego w Łodzi i podjął studia na kierunku chemicznym Uniwersytetu Łódzkiego. W roku 1957 rozpoczął pracę w Katedrze Mineralogii i Krystalografii UŁ jako starszy asystent. Stopień doktora nauk przyrodniczych uzyskał w 1963 r., doktora habilitowanego – w 1970 r., a tytuł profesora zwyczajnego – w roku 1990. W 1972 r., jako docent, objął kierownictwo Zakładu Krystalografii UŁ i utworzył pracownię hodowli monokryształów. W latach 1976–1977 stworzył pierwszy w Polsce zespół do badania struktury kryształów białek metodami dyfrakcji promieni Roentgena. Dorobek naukowy obejmuje około 70 publikacji. Ze skryptu *Krystalografia* korzystają nieprzerwanie studenci kierunku chemicznego. Wypromował 9 doktorów. Członek Łódzkiego Towarzystwa Naukowego od roku 1968 – pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Krystalograficznej Wydziału III. (1978–1982, 1991–1993). Był członkiem Komitetu Krystalografii PAN (od 1984) oraz National Geographic Society USA (od 1996). W latach 1982–1986 był członkiem Komitetu Redakcyjnego czasopisma *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*.

Anna Lipińska

Sekretarz Wydziału III. ŁTN (1994–1997)

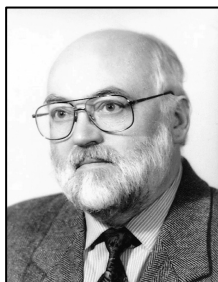
Prof. Anna Lipińska, biochemik, urodzona w Wilnie. Świadectwo dojrzałości uzyskała w IV. Liceum Ogólnokształcącym im. E. Sczanieckiej w Łodzi (1962). Studia

Wydział III

biochemiczne ukończyła na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego (1967) i rozpoczęła pracę w Katedrze Biochemii UŁ. W roku 1974 uzyskała stopień naukowy doktora, 1986 – doktora habilitowanego, w 1990 – stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 2001 – tytuł profesora. Dwukrotnie odbywała staż naukowy w Institut de Recherches sur le Cancer w Lille we Francji. Zainteresowania naukowe dotyczą właściwości molekularnych białek chromatyny ze szczególnym uwzględnieniem histonów tkanek prawidłowych niższych i wyższych Eukaryota oraz komórek nowotworowych, a także glikozylacji i glikoprotein komórek prawidłowych i patologicznych. Autorka lub współautorka 45 prac oryginalnych, monografii, rozdziału w książce zagranicznej, 9 artykułów przeglądowych, 17 rozdziałów w czterech książkach, tłumaczeń czterech rozdziałów w kolejnych wydaniach podręcznika amerykańskiego *Harper's Biochemistry* (PZWL, Warszawa 1994, 1998, 2004, 2008). Funkcje na Uczelni – kierownik Zakładu Cytobiochemii Katedry Cytobiochemii UŁ (od 1993); dyrektor Instytutu Biochemii UŁ (od 2005). Jest członkiem European Association for Cancer Research, Polskiego Towarzystwa Onkologicznego, Polskiego Towarzystwa Biologii Komórki – przewodnicząca Komisji Rewizyjnej Oddziału Łódzkiego (od 1999), Polskiego Towarzystwa Biochemicznego – wiceprzewodnicząca Zarządu OŁ (1986–1990). W Łódzkim Towarzystwie Naukowym pełniła funkcję sekretarza Komisji Biologicznej Wydziału III. (1981–1994). Odznaczona m.in. Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1997) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2002).

Leszek Wojtczak

Przewodniczący Wydziału III. ŁTN (1997–2000)

Prof. Leszek Wojtczak, fizyk, urodzony w Gozdowie na Ziemi Łódzkiej. Studiował fizykę na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Łódzkiego (1956–1961). Stopień doktora nauk matematyczno-fizycznych uzyskał w 1964 r., doktora habilitowanego w zakresie fizyki teoretycznej – w 1969, tytuł profesora nadzwyczajnego – w 1976 i profesora zwyczajnego – w 1985 r. W UŁ pracuje od 1961 r., najpierw w Katedrze (1961–1970), a następnie w Zakładzie Fizyki Teoretycznej (1970–1974), Zakładzie/Katedrze Fizyki Ciała Stałego (1974–1999) oraz w Zakładzie Teorii Ciała Stałego (od 1999). Współpracował

naukowo m.in. z Imperial College w Londynie, Department of Materials Uniwersytetu w Oksfordzie, Uniwersytetem P. J. Safarika w Koszycach, J. Liebiga w Gissen, Laboratorium Fizyki Neutronowej ZIBJ w Dubnej, Uniwersytetem C. Bernard w Lyonie, Uniwersytetem Karola w Pradze, Instytutem Fizyki Węgierskiej AN w Budapeszcie; w kraju współpracował z Instytutem Fizyki w Warszawie, Politechniką Warszawską, UAM w Poznaniu, Instytutem Badań Jądrowych w Świerku, Instytutem Matematycznym PAN, UMK w Toruniu, UMCS i KUL w Lublinie, AGH w Krakowie. Badania naukowe obejmują zagadnienia statystycznej teorii atomu i jej zastosowań do teorii elektrochemicznej granicy faz i funkcjonalnego opisu błon biologicznych, zagadnienia fizyki cienkich warstw, ze szczególnym uwzględnieniem ich własności magnetycznych, efektu rozmiarowego w obiektach o ograniczonych rozmiarach, zjawiska transportu, magnetooporu, przejść fazowych i opisu dyfuzyjnego rozpraszania krytycznego. Jest

twórcą łódzkiej szkoły fizyki ciała stałego. Autor i współautor ponad 300 artykułów, monografii, tłumaczeń, rozdziałów w pracach zbiorowych, książek i 14 artykułów związanych z działalnością w Centrum Badawczym Myśli Chrześcijańskiej UŁ. Wypromował 22 doktorów i 12 doktorów habilitowanych. Pełnił funkcje kierownika Zakładu/Katedry Fizyki Ciała Stałego (1974–1999), którego był twórcą, wicedyrektora (1970–1974) i dyrektora Instytutu Fizyki (1978–1981), prodziekana (1972–1978) i dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii (1990–1993), prorektora (1981–1984) i rektora UŁ (1984–1990). Przewodniczył Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich (1989–1990). Był członkiem zespołu ekspertów Ministra Edukacji Narodowej (1991–1992, 2001), Komitetu Badań Naukowych (1991–1994), Rady Instytutu Fizyki Politechniki Warszawskiej, Komitetu Fizyki PAN (1978–2007), wiceprzewodniczącym Polskiego Komitetu Alliance Française (1990–1999). Redaktor serii *Matematyka, Fizyka i Chemia Zeszytów Naukowych UŁ*, współredaktor *Acta Physicae Superficierum* (Wyd. wspólne UAM i UŁ), członek Komitetów Redakcyjnych *Acta Physica Magnetica* (Wyd. UAM w Poznaniu), *Open Systems and Information Dynamics* (Wyd. UMK w Toruniu), *Bulletin de la Societé des Sciences et des Lettres de Łódź* (Wyd. ŁTN). W towarzystwach naukowych był przewodniczącym OŁ Polskiego Towarzystwa Biofizycznego (1975–1979), OŁ Polskiego Towarzystwa Fizycznego (1997–2001). *Doctor honoris causa* Uniwersytetów w Yorku (1989) i Claude Bernard w Lyonie (1991). Odznaczony m.in. Orderem Papieskim *Pro Ecclesiae et Pontifice* (1990), Krzyżem Oficerskim „Palmes Academiques de la Republique Française” (1986), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1978), Krzyżem Oficerskim *Polonia Restituta* (2004).

Stanisław Romanowski

Wiceprzewodniczący (1997–2000)
i przewodniczący Wydziału III. ŁTN (2000–2003)

Prof. Stanisław Romanowski, chemik, urodzony w Radomsku. Tytuł magistra chemii uzyskał na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Łódzkiego (1970); w latach 1968–1972 studiował fizykę (absolutorium). Stopień doktora nauk chemicznych otrzymał w 1975 r. na tym samym Wydziale. Stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie chemii teoretycznej i komputerowej uzyskał na Wydziale Chemii Uniwersytetu Warszawskiego (1990). Tytuł profesora chemii teoretycznej i komputerowej otrzymał w 1997 r., a stanowisko profesora zwyczajnego na Wydziale Fizyki i Chemii UŁ [obecnie Wydział Chemii] w roku 1998. Jest kierownikiem Katedry Chemii Teoretycznej i Strukturalnej UŁ. Jego zainteresowania naukowe są związane z zastosowaniem m.in. technik i metod symulacji komputerowej, algorytmów modelowania molekularnego, algorytmów Monte Carlo, modelowania matematycznego i metod teorii fizyki ciała stałego do badań struktury i własności granicy faz, rozwojem technik obliczeniowych dla celów symulacji zjawisk fizykochemicznych w elektrolitach, algorytmów symulacji badania struktury i własności katalizatorów metalicznych osadzonych na nośnikach dla potrzeb przemysłu petrochemicznego, wykorzystaniem symulacji komputerowych do badań biochemicznych dotyczących transferu leków przez membrany komórek w tkankach

Wydział III

żywego organizmu. Badania te są przykładem prac interdyscyplinarnych, w których wdrażane są narzędzia i techniki informatyczne przez opracowywanie i wykorzystanie algorytmów i symulacji komputerowych do badań w fizyce, chemii i biologii. Współpracuje z uniwersytetami Fr. Schillera w Jenie (Niemcy), Southampton (Anglia), Santiago de Compostela (Hiszpania), Karola w Pradze (Czechy), Porto (Portugalia), w Regensburgu (Niemcy) i Łomonosowa (Moskwa). Jest autorem ponad 120 prac oraz współautorem monografii [S. Romanowski, L. Wojtczak *Green Functions In electrochemistry*, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, 1997]. Wypromował 6 doktorów. Od roku 2008 jest Senatorem Wydziału Chemii oraz przewodniczy II. Komisji ds. Przewodów Doktorskich Wydziału Chemii UŁ. Jest członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Elektrochemicznego (ISE), Polskiego Towarzystwa Chemicznego i Łódzkiego Towarzystwa Naukowego. Odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi (2006), Złotą Odznaką UŁ (1999) i Honorową Odznaką Miasta Łodzi (1990).

Krystyna Czyżewska

Sekretarz Wydziału III. ŁTN (1997–2000)

Prof. Krystyna Czyżewska, lichenolog, urodzona w Sokółce na Ziemi Białostockiej. Ukończyła biologię na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego: magister biologii w zakresie botaniki (1967), doktor nauk przyrodniczych (1974), doktor habilitowany nauk biologicznych (1993), tytuł profesora (2005). Tematyka badawcza: taksonomia, ekologia i chorologia porostów oraz grzybów naporostowych, antropogeniczne przemiany, zagrożenie i ochrona porostów, syntaksonomia i sukcesja śródlądowych muraw napiaskowych. Organizator Herbarium porostów i grzybów naporostowych (LOD-L); pracuje m.in. w zespole badawczym polsko-słowacko-litewsko-białorusko-angielskim nad rolą porostów w lasach pierwotnych Europy Środkowej i Wschodniej. Autor lub współautor 133 publikacji, w tym 7 monografii, 3 książek, 4 rozdziałów w skrypcie akademickim, 1 tłumaczenia książki z j. angielskiego. Wypromowała 2 doktorów, recenzowała 15 rozpraw doktorskich, 2 habilitacyjne i 1 o tytuł naukowy profesora; recenzent b. licznych prac w czasopismach krajowych i zagranicznych oraz około 30 grantów KBN i MNiSW. W UŁ m.in. prodziekan na kierunku Ochrona Środowiska Wydziałów BNZ i BiOŚ UŁ (1999–2001), przewodnicząca Komisji Biologicznej ds. przewodów doktorskich (1999–2001), członek Rady Wydawniczej UŁ (1996–2008) i Rektorskiej Komisji do Rozstrzygnięcia Konkursu na Najlepszy Podręcznik Akademicki (2000–2008), W Polskim Towarzystwie Botanicznym – członek (1986–1989) i sekretarz (1989–1995) Głównej Komisji Rewizyjnej, członek Prezydium Zarządu Głównego PTB (1995–2010) i Redaktor Czasopism (1995–2004), twórca Sekcji Lichenologicznej PTB, jej wiceprzewodnicząca (1995–1998) i przewodnicząca (1998–2004). Działalność wydawnicza – sekretarz *Folia botanica* (1981–1983) i *Folia sozologica* (1981–1992), redaktor naczelny *Monographiae Botanicae* (od 1994), ogólnopolskiego czasopisma o zasięgu międzynarodowym; członek Rad Redakcyjnych czasopism *Atlas of the Geographical Distribution of Lichens in Poland* (od 2000), *Acta Mycologica* (1995–1998 i od 2005), *Acta Biologica et Oecologica* (od 1999); członek Bryologiczno-Lichenologicznej Sekcje Českiej Botanickej Společnosti (od 1989). W Łódzkim Towarzystwie Naukowym od 1995 r., jest redaktorem serii wydawniczej *Sprawozdania z Czynności*

i Posiedzeń Naukowych (od 2006). Laureatka Medalu im. Profesora Bolesława Hryniewieckiego nadanego przez Polskie Towarzystwo Botaniczne (2010).

Marek Główka

Wiceprzewodniczący Wydziału III. ŁTN (2000–2009)

Prof. Marek Główka, chemik, krystalograf, urodzony w Skierniewicach. Studiował chemię na Wydziale Chemicznym Politechniki Łódzkiej: 1970 – magister inżynier chemii, 1977 – doktor nauk chemicznych, 1983 – doktor habilitowany nauk chemicznych, 1992 – tytuł profesora. Staże naukowe odbył w RPMI Buffalo (1980–1982) i w University of Calgary, Kanada (1985–1987). Zainteresowania naukowe: organiczna chemia strukturalna, krystalochemia, rentgenografia strukturalna, polimorfizm, struktura a właściwości biologiczne, projektowanie substancji o pożądanym właściwościach, oddziaływanie ligand-receptor. Jest autorem 150 publikacji, jednego rozdziału w książce i jednego wdrożonego patentu. Wypromował 6 doktorów. Przewodniczy Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich Politechniki Łódzkiej. Jest kierownikiem Zespołu Rentgenografii Strukturalnej i Krystalochemii w Instytucie Chemii Ogólnej i Ekologicznej, dyrektorem Narodowego Centrum Afiliowanego przez Cambridge Crystallographic Data Centre, członkiem Komitetu Krystalografii PAN (członek Prezydium, przewodniczący Komisji Analizy Strukturalnej), Polskiego Towarzystwa Chemicznego (przewodniczący Zarządu Oddziału Łódzkiego), Polskiego Towarzystwa Krystalograficznego (członek Zarządu). W Łódzkim Towarzystwie Naukowym pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Krystalograficznej Wydziału III. (1998–2000).

Kazimierz Kłysik

Sekretarz Wydziału III. ŁTN (2000–2003)

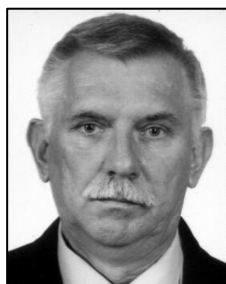
Prof. Kazimierz Kłysik, klimatolog, urodzony w Bełchatowie. Studia geograficzne ukończył w Uniwersytecie Łódzkim (1966). stopień doktora uzyskał w roku 1971, a stopień doktora habilitowanego w 1984 w Uniwersytecie Jagiellońskim. Tytuł profesora otrzymał w roku 1998. Od 1987 r. jest kierownikiem Zakładu/Katedry Meteorologii i Klimatologii UŁ. Główne zagadnienia badawcze: klimat i bioklimat miast, topoklimatologia, klimatologia regionalna Polski i Europy oraz biometeorologia. Autor ponad 140 publikacji, w tym ponad 100 to oryginalne prace badawcze, skrypty i monografie. Wypromował trzech doktorów. Był promotorem doktoratu honorowego nadanego przez Uniwersytet Łódzki profesorowi T. Oke (University of British Columbia). Współpracował z wieloma zagranicznymi ośrodkami klimatologicznymi, był członkiem komitetów naukowych czterech międzynarodowych konferencji (Sydney, Łódź, Goeteborg, St. Petersburg), był członkiem zarządu International Association for Urban Climate (2001–2006). W UŁ pełnił funkcje dyrektora Instytutu Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska (1992–2001), prodziekana Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi (1993–1996), dziekana Wydziału Nauk Geograficznych (2001–2008). Był członkiem Komitetu Nauk Geograficznych PAN, ekspertem Uczelnianej Komisji Akredytacyjnej, Państwowej Komisji Akredytacyjnej, członkiem zespołów oceniających w KBN i MNiSW. Jest członkiem wielu towarzystw naukowych, w których pełnił różne funkcje z wyboru

Wydział III

(przewodniczący Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Geofizycznego, członek Zarządu Głównego); w Łódzkim Towarzystwie Naukowym był członkiem Komisji Rewizyjnej ŁTN (2006–2008). Był członkiem redakcji i członkiem Rady Redakcyjnej *Przeglądu Geograficznego* oraz redaktorem *Folia Geographica* w Wydawnictwie Uniwersytetu Łódzkiego. Odznaczony m.in. Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Geofizycznego, Złotym Krzyżem Zasługi (1989) i Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2011).

Antoni Różalski

Przewodniczący Wydziału III. ŁTN (2003–2009)

Prof. Antoni Różalski, mikrobiolog, urodzony w Ziębicach na Ziemi Sandomierskiej. Ukończył szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące w Pińczowie. W latach 1971–1976 studiował na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego uzyskując tytuł magistra biologii w zakresie mikrobiologii. W tym samym roku podjął pracę na Uniwersytecie Łódzkim w Zakładzie Mikrobiologii Ogólnej. Uzyskał kolejno stopień doktora (1984), doktora habilitowanego (1991), tytuł naukowy profesora (1996) i stanowisko profesora zwyczajnego (2002). Od roku 1997 kieruje Zakładem Immunobiologii Bakterii

w Instytucie Mikrobiologii, Biotechnologii i Immunologii UŁ. Jego specjalnością naukową jest mikrobiologia, immunochemia i immunobiologia bakterii. Prowadzi badania immunochemiczne i immunobiologiczne lipopolisacharydu (endotoksyny) bakterii. Zajmuje się także czynnikami wirulencji chorobotwórczych bakterii z rodzajów *Proteus* i *Providencia* oraz znaczeniem tych patogenów w zakażeniach dróg moczowych. Odbył dwa długoterminowe staże naukowe w Forschungszentrum Borstel w Niemczech, współpracuje z Instytutem Chemii Organicznej Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie oraz ze School of Biological Sciences and Biotechnology Nankai University w Tianjin w Chinach. Jest współautorem lub autorem 107 oryginalnych prac doświadczalnych i 33 artykułów przeglądowych, a także skryptu akademickiego (4 wydania) i przekładu podręcznika z j. angielskiego. Wypromował 6 doktorów. Pełnił funkcje prodziekana (1991–1993) i dziekana (1996–2002) Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UŁ, a w latach 2002–2008 – dziekana Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŁ. Od 2008 r. jest prorektorem UŁ ds. nauki. Jest członkiem Rady Naukowej Centrum Biologii Medycznej PAN w Łodzi (od 2004) i Komitetu Mikrobiologii PAN (od 2007). Od roku 2000 jest członkiem Rady Redakcyjnej czasopisma *Postępy Mikrobiologii*. Członek International Endotoxin Society (do 2002), American Society for Microbiology (do 2004), Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów, Towarzystwa Mikrobiologii Klinicznej i Łódzkiego Towarzystwa Naukowego. Od 2009 r. wchodzi w skład Prezydium Zarządu ŁTN i jest zastępcą sekretarza generalnego. Od roku 2010 przewodniczy Komitetowi Organizacyjnemu Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki w Łodzi. Odznaczony m.in. Złotą Odznaką UŁ (1996), Medalem Uniwersytetu Łódzkiego w Służbie Społeczeństwu i Nauce (2000) oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2006).

Janusz Markowski

Sekretarz (2003–2009) i przewodniczący Wydziału III. ŁTN (od 2009)

Prof. Janusz Markowski, zoolog, ekolog, urodzony w Łodzi. Studia biologiczne ukończył na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego (1970) uzyskując tytuł magistra w zakresie zoologii. W 1970 roku został zatrudniony w UŁ w Katedrze Zoologii Ogólnej, od roku 1974 w Katedrze Zoologii Systematycznej. Doktor nauk przyrodniczych – 1980, doktor habilitowany – 1992, tytuł profesora – 1999. Od 1999 r. kieruje Zakładem Dydaktyki Biologii i Badania Różnorodności Biologicznej. Zainteresowania badawcze: ornitologia, teriologia, genetyka ekologiczna, ekologia populacji zurbanizowanych, różnorodność biologiczna obszarów chronionych. Odbył staże naukowe w Institute of Arctic Biology University of Fairbanks, USA (1984), Institute of Biology University of Oslo, Norwegia (1984, 1986, 1988), Zoological Museum of Moscow State University (1982, 1986), Hungarian Museum of Natural History – Mammalian Section (1983); współpracuje z Laboratory of Population Genetics, University of Kiel, Niemcy, Retrovirology Research Laboratory, Pacific Biomedical Research Center, University of Hawaii at Manoa, Honolulu, USA, Uniwersytetem Medycznym w Łodzi. Wypromował 12 doktorów. Autor ponad 160 prac, w tym rozdziału w podręczniku akademickim, 3 rozdziałów w skrypcie, współautor 5 książek, 76 oryginalnych prac naukowych. W latach 1993–1999 pełnił funkcję prodziekana ds. studentów kierunku Ochrona Środowiska; od 1993 r. jest sekretarzem naukowym Studium Doktoranckiego Ekologii i Ochrony Środowiska przy Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska UŁ. W latach 1993–1999 był członkiem Komitetu Ochrony Przyrody PAN, a w latach 1994–1999 pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Ochrony Środowiska Oddziału Łódzkiego PAN. Od 2007 r. jest wiceprzewodniczącym Komitetu Zoologii PAN. W latach 1983–2010 był członkiem Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody w Łodzi, a w latach 2003–2009 – członkiem Wojewódzkiej Komisji ds. Ocen Oddziaływań na Środowisko. Obecnie wchodzi w skład Regionalnej Komisji Ochrony Przyrody w Łodzi. W latach 2003–2006 przewodniczył Społecznej Radzie przy Schronisku dla Zwierząt w Łodzi, a w latach 2002–2006 był przewodniczącym Zespołu Ekspertckiego ds. Edukacji Ekologicznej przy Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Zoologicznego (w latach 1984–1996 przewodniczący Oddziału Łódzkiego, od 2007 roku członek Zarządu Głównego). W Łódzkim Towarzystwie Naukowym od 1993 r. – pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Biologicznej Wydziału III. (2000–2006). Odznaczony Złotą Odznaką UŁ (1991), Złotym Krzyżem Zasługi (1996) i Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2003).

Witold Ciesielski

Wiceprzewodniczący Wydziału III. ŁTN (od 2009)

Prof. Witold Ciesielski, chemik, urodzony w Zgierzu. Jego działalność naukowa związana jest z Uniwersytetem Łódzkim. Po skończeniu studiów chemicznych w UŁ (1977) rozpoczął pracę na stanowisku asystenta i zajmował kolejno wszystkie stanow-

Wydział III

ska pracownika naukowego aż po kierownika Zakładu Analizy Instrumentalnej, którym kieruje od roku 1993. Stopnie i tytuły naukowe: 1982 – doktorat, 1991 – habilitacja, 2006 – tytuł profesora. Jego dorobek naukowy obejmuje 100 prac; jest współautorem czterech skryptów dla studentów. W działalności naukowej zajmuje się chemią analityczną związków biologicznie czynnych, głównie związków siarki, z wykorzystaniem metod elektrochemicznych, spektrofotometrycznych i chromatograficznych. Wypromował 7 doktorów. Był inicjatorem utworzenia nowej specjalności analityka chemiczna na kierunku chemicznym UŁ. Współpracuje z Trondheim Norwegian University of Science and Technology, Department of Chemistry (Norwegia), Canakkale Onsekiz Mart University, Department of Chemistry (Turcja) i Sv. Kiril and Metodij University, Institute of Chemistry, Skopje (Macedonia). Od roku 1999 przewodniczy Komisji Wyborczej UŁ. Jest członkiem Komitetu Chemii Analitycznej PAN oraz członkiem Komisji Elektroanalizy i Komisji Nauczania Chemii Analitycznej w tym Komitecie. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Chemicznego, w którym był przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Oddziału Łódzkiego PTCh (2007–2009); obecnie jest przewodniczącym Głównej Komisji Rewizyjnej PTCh (od 2010). W Łódzkim Towarzystwie Naukowym pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Chemicznej Wydziału III. (2000–2003). Odnaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi i Złotym Medalem Za Długoletnią Służbę.

Andrzej Kiejstut Kononowicz

Sekretarz Wydziału III. ŁTN (od 2009)

Prof. Andrzej K. Kononowicz, cytogenetyk, biotechnolog roślin, urodzony we Wrocławiu. Wszystkie stopnie i tytuły naukowe uzyskał w Uniwersytecie Łódzkim na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska [wcześniej Biologii i Nauk o Ziemi]: 1973 – magister biologii, 1978 – doktor nauk przyrodniczych, 1989 – doktor habilitowany nauk przyrodniczych, 2006 – tytuł profesora nauk biologicznych. Pozostając związany z Uniwersytetem Łódzkim (od 1973), w latach 1981–1983 i 1990–1998 przebywał jako Visiting Professor w Purdue University w West Lafayette, Indiana, USA, a w latach 1997–1998 – w Auburn University, Alabama, USA. Jego zainteresowania naukowe związane są z genetyką molekularną i biotechnologią roślin. Jest autorem lub współautorem ponad 170 publikacji naukowych, w tym rozdziałów w książkach. Jest członkiem Senatu UŁ, członkiem Komitetu Biotechnologii przy Prezydium PAN, Komisji Współdziałania Nauk Chemiczno-Biologiczno-Medycznych PAN w Łodzi, przewodniczącym Komisji Biotechnologii Oddziału PAN w Łodzi, członkiem Rady Naukowej Międzynarodowego Centrum Ekologii PAN w Łodzi; jest także członkiem Polskiego Towarzystwa Biologii Eksperymentalnej Roślin (wiceprezydent), członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Biologii Komórki i prezesem Łódzkiego Oddziału, prezesem Polskiej Federacji Biotechnologii, członkiem The European Plant Science Organisation oraz The Federation of European Societies of Plant Biology. Jest Review Editor w redakcji *Acta Physiologiae Plantarum* (Springer Verlag) oraz redaktorem w *Postęпах Biologii Komórki*. Uhonorowany Dyplomem Uznania Rektora SGGW za działalność Dydaktyczną w związku ze współautorstwem podręcznika akademickiego *Biotechnologia roślin* [S. Malepszy (red.), PZWS, Warszawa, 2009] (2010). Odnaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi (2006) i Medalem Uniwersytetu Łódzkiego w Służbie Społeczeństwu i Nauce (2006).

Komisje Wydziału III. i ich zarządy

Komisja Biologiczna powołana 31.12.1981

- 31.12.1981–22.05.1984.** Benedykt Halicz – przewodniczący, Anna Lipińska – sekretarz.
22.05.1984–11.10.1994. Joanna Z. Kadłubowska – przewodnicząca, Anna Lipińska – sekretarz.
11.10.1994–2000. Zofia Walter – przewodnicząca, Janusz Błasiak – sekretarz.
2000–19.06.2006. Janusz Markowski – przewodniczący, Ryszard Ligowski – sekretarz.
Od 19.06.2006. Adam Jaworski – przewodniczący, Barbara Różalska – sekretarz.

Komisja Chemiczna powołana 13.06.1970;

zawieszona w roku 1973, reaktywowana decyzją Zarządu ŁTN 27.09.1978

- 31.12.1981–16.05.1991.** Stefania Taniewska-Osińska – przewodnicząca, Henryk Piekarski – sekretarz.
16.05.1991–25.11.1994. Joanna Masłowska – przewodnicząca, Krystyna Cedzyńska – sekretarz.
25.11.1994–07.2000. Maria Turowska – przewodnicząca, Danuta Kaźmierczak – sekretarz.
07.2000–06.2003. Witold Ciesielski – przewodniczący, Danuta Kaźmierczak (do końca roku 2000), Sławomira Skrzypek (od roku 2000) – sekretarz.
Od 06.2003. Janusz Zakrzewski – przewodniczący, Konrad Kowalski – sekretarz.

Komisja Geograficzna powołana 31.12.1962

- 31.12.1981–1982.** Anna Dylkowa – przewodnicząca, Barbara Manikowska – sekretarz.
1982–21.04.1994. Halina Klatkowa – przewodnicząca, Barbara Manikowska – sekretarz.
21.04.1994–31.12.1999. Barbara Manikowska – przewodnicząca, Krystyna Turkowska – sekretarz.
2000–02.06.2006. Zygmunt Maksymiuk – przewodniczący, Stanisław Laskowski – sekretarz.
Od 02.06.2006. Krzysztof Kożuchowski – przewodniczący, Paweł Jokieli – sekretarz.

Wydział III

Komisja Krystalograficzna powołana 13.06.1970

- 1978–31.12.1981–1982.** Mieczysław Grabowski – przewodniczący, Maria Bukowska-Strzyżewska – sekretarz.
- 1982–1988.** Andrzej Włochowicz – przewodniczący, Tadeusz Bartzak – sekretarz.
- 1988-1991.** Tadeusz Bartzak – przewodniczący, Anita Tosik – sekretarz.
- 16.05.1991–25.05.1993.** Mieczysław Grabowski – przewodniczący, Andrzej Stępień – sekretarz.
- 25.05.1993–09.12.1998.** Maria Bukowska-Strzyżewska – przewodnicząca, Andrzej Stępień – sekretarz (do 25.05.1994), Wanda Wieczorek (od 25.05.1994).
- 09.12.1998–2000.** Marek Główka – przewodniczący, Waldemar Maniukiewicz – sekretarz.
- 2000–06.06.2006.** Tadeusz Bartzak – przewodniczący, Waldemar Maniukiewicz – sekretarz.
- Od 06.06.2006.** Grzegorz Bujacz – przewodniczący, Waldemar Maniukiewicz – sekretarz.

Komisja Matematyczno-Fizyczna powołana 31.12.1981

- Od 31.12.1981.** Julian Ławrynowicz – przewodniczący, Stanisław Walczak sekretarz, Stanisław Romanowski (do 1988), Jerzy Rutkowski (1988–1994), Anna Urbaniak-Kucharczyk (1994–2003), Ilona Zasada (od 2003) .

Komisje działające przy Wydziale III

Komisja Atlasu Okręgu Łódzkiego powołana przy Wydziale III 30.06.1946 pod przewodnictwem Henryka Ułaszyna, Juliusz M. Jurczyński – sekretarz, Jan Dylak – redaktor naczelny, a członkami byli Ireneusz Michalski i Leszek K. Pawłowski. Od 31.12.1949 komisja pracowała pod przewodnictwem Tadeusza Wolskiego w ww. składzie.

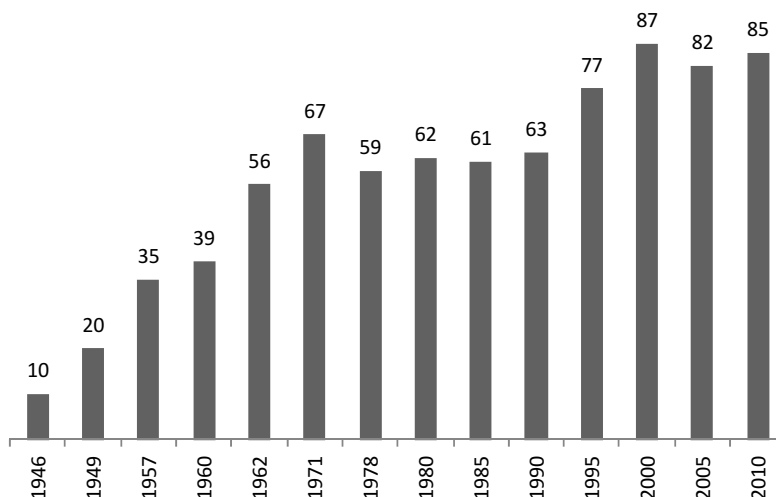
Komisja ds. Utworzenia Wydziału IV. Nauk Lekarskich (2.07.–10.11.1949). Komisja pracowała pod przewodnictwem Stefana Bagińskiego, a jej członkami byli Jerzy Konorski, Leszek K. Pawłowski, Antoni Tomaszewski, Jan Szmurło i Eugeniusz Wilczkowski.

Komisja ds. Utworzenia Wydziału V. Nauk Technicznych działała od 26.11.1955, a jej przewodnictwo objęła Alicja Dorabalska.

Wydziałowa Komisja ds. Upowszechniania Nauki (od 11.1965).

Członkowie Wydziału III

Chronologiczna przynależność członków TPNE do Sekcji Nauk Matematyczno-Przyrodniczych nie jest w pełni rozpoznana. Jedyna wzmianka o 21 członkach pochodzi z roku 1938. Liczebność członków Wydziału III. przedstawia rycina 1.

Ryc. 1. Liczby członków Wydziału III. ŁTN w latach 1946–2010

Początkowo wykazywano trzy grupy członków: czynnych, korespondentów i nadzwyczajnych. I tak, w roku 1946 rzeczywista liczba członków wynosiła 10+5+4, w 1947: 16+9+4, w 1948: 21+10+4, w 1949: 20+12+4. W roku 1957, obok 35 członków czynnych było 25 członków korespondentów, m.in. Mieczysław Dorywański, Anna Dylikowa, Maria Olszewska, Bohdan Rodkiewicz, Włodzimierz Romaniszyn, Feliks Różycki, Tadeusz Tietz i Stanisław Zych. W roku 1960 Wydział liczył 39 członków czynnych i 31 członków korespondentów.

Godność Członka Honorowego ŁTN otrzymali:

Prof. Anna Dylikowa (1991) – *za całokształt działalności naukowej i wkład w rozwój Łódzkiego Towarzystwa Naukowego.*

Prof. Zygmunt Charzyński (2000) – *w uznaniu działalności społecznej na rzecz Łódzkiego Towarzystwa Naukowego oraz za wybitne osiągnięcia w zakresie matematyki.*

Wydział III

Prof. Maria Joanna Olszewska (2000) – w uznaniu aktywnej działalności społecznej na rzecz Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, środowiska naukowego miasta oraz za wybitne osiągnięcia w zakresie cytologii i cytogenetyki.

Prof. Leokadia Kłyszajko-Stefanowicz (2003) – w uznaniu aktywnej działalności na rzecz łódzkiego środowiska naukowego oraz wybitne osiągnięcia w zakresie biochemii.

Prof. Tadeusz Krzemiński (2003) – w uznaniu aktywnej działalności na rzecz Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, środowiska naukowego miasta i regionu oraz za wybitne osiągnięcia w badaniach z zakresu geografii fizycznej.

Prof. Jerzy Kroh (2009) – w uznaniu zasług w działalności na rzecz współpracy Urzędu Miasta Łodzi z Łódzkim Towarzystwem Naukowym.

Prof. Jan Michalski (2009) – w uznaniu zasług na rzecz współpracy Polskiej Akademii Nauk z Łódzkim Towarzystwem Naukowym.

Laureatami **Medalu Łódzkiego Towarzystwa Naukowego** przyznawanego osobom szczególnie zasłużonym dla Towarzystwa są:

Prof. Julian Ławrynowicz (Medal nr 7 nadany w roku 2007).

Prof. Leszek Wojtczak (Medal nr 17 nadany w roku 2010).

Laureatami **Nagrody Naukowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego** przyznawanej przez Zarząd Towarzystwa są:

Prof. Maria J. Olszewska (1981) – za wybitne osiągnięcia w dziedzinie różnicowania komórek roślinnych.

Prof. Julian Ławrynowicz (1988) – za książki „*Quasiconformal Mappings in the Plane: Parametrical Methods*” (współautor J. Krzyż, 1983) i „*Variationsrechnung und Anwendungen*” (1986).

Prof. Halina Klatkowa (1993) – za dorobek naukowy i działalność wydawniczą w Łódzkim Towarzystwie Naukowym.

Prof. Stefania Taniewska-Osińska (1998) – za wybitne osiągnięcia w dziedzinie chemii fizycznej, a szczególnie za stworzenie łódzkiej szkoły termochemii roztworów.

Prof. Tadeusz Krzemiński (2004) – za całokształt osiągnięć w dziedzinie nauk geograficznych, w szczególności za wieńczące wieloletnie badania pracę pt. „*Nad górą Prosną. Monografia Praszki*”.

Prof. Leokadia Kłyszajko-Stefanowicz (2008) – za osiągnięcia badawcze w zakresie biochemii struktur komórkowych.

W serii wydawniczej **Sylwetki Łódzkich Uczonych** prezentowano 36 profesorów związanych z Wydziałem III:

Profesor Anna Dylkowa (z. 2, 1992; opublikowany w *Sprawozdaniach z Czynności i Posiedzeń Naukowych* jako zeszyt specjalny [brak nazwiska

autora lub redaktora zeszytu]), *Profesor Benedykt Halicz* (z. 6, 1993; red. z. E. Karasiński), *Profesor Zygmunt Charzyński* (z. 9, 1993; red. z. J. Chałdzyński), *Profesor Jerzy Kroh* (z. 13, 1994; red. z. J. Mayer), *Profesor Jan Dylik* (z. 21, 1995; red. z. H. Klatkowa), *Profesor Halina Klatkowa* (z. 22, 1995; red. z. A. Dylikowa), *Profesor Jan Michalski* (z. 24, 1995; red. z. B. Krawiecka), *Profesor Włodzimierz Krywicki* (z. 26, 1995; red. z. T. Gesternkorn), *Profesor Romuald Skowroński* (z. 32, 1996; red. z. H. Scholl), *Profesor Wanda Leyko* (z. 33, 1996; red. z. R. Gondko), *Profesor Zofia Jerzmanowska* (z. 34, 1996; red. z. B. Kotelko), *Profesor Ludwik Straszewicz* (z. 41, 1997; red. z. S. Liszewski), *Profesor Tadeusz Krzemiński* (z. 44, 1998; red. z. K. Czyżewska), *Profesor Maria Joanna Olszewska* (z. 52, 1999; red. z. K. Czyżewska), *Profesor Mieczysław Grabowski* (z. 55, 2000; red. z. S. Romanowski), *Profesor Leokadia Kłyszajko-Stefanowicz* (z. 57, 2000; red. z. W. M. Krajewska), *Profesor Jakub Mowszowicz* (z. 58, 2000; red. z. K. Czyżewska, J. Hereźniak), *Profesor Antoni Dmochowski* (z. 60, 2003; red. z. L. Kłyszajko-Stefanowicz), *Profesor Bernard Zabłocki* (z. 61, 2002; red. z. T. Gościcka), *Profesor Teodor Mieczysław Vieweger* (z. 63, 2001; red. z. J. Kuciński), *Profesor Leszek Kazimierz Pawłowski* (z. 66, 2002; red. z. J. Markowski), *Profesor Bronisław Filipowicz* (z. 72, 2004; red. z. M. Gniazdowski), *Profesor Krystyna Kotelko* (z. 73, 2004; red. z. A. Różalski, Z. Sidorczyk), *Profesor Joanna Zofia Kadłubowska* (z. 76, 2005; red. z. M. Ławrynowicz, J. Hereźniak), *Profesor Zbigniew Jerzy Jakubowski* (z. 79, 2005; red. z. A. Łazińska), *Profesor Roman Gondko* (z. 80, 2006; red. z. E. Karasiński), *Profesor Ryszard Sowa* (z. 82, 2007; red. z. K. Czyżewska), *Profesor Marek Koter* (z. 83, 2007; red. z. S. Liszewski), *Profesor Andrzej Piechocki* (z. 84, 2007; red. z. K. Jażdżewski), *Profesor Aleksandra Skowrońska* (z. 87, 2008; red. z. J. Chojnowski, E. Krawczyk-Sójka), *Docent Zdzisław Batorowicz* (z. 88, 2008; red. z. M. J. Kucharska), *Profesor Krzysztof Jażdżewski* (z. 91, 2009; red. z. A. Piechocki), *Profesor Szczepan Aleksander Pieniążek* (z. 93, 2009; red. z. A. Mika, Z. Woźniak), *Profesor Julian Ławrynowicz* (z. 94, 2009; red. z. T. Balcerzak), *Profesor Leszek Wojtczak* (z. 95, 2009; red. z. T. Balcerzak), *Profesor Stanisław Liszewski* (z. 100, 2011; red. z. W. M. Krajewska, B. Włodarczyk).

Czasopisma i serie wydawnicze redagowane przez Wydział III

Członkowie stowarzyszeni w Wydziale III przygotowywali własne wydawnictwa będące odzwierciedleniem ich działalności naukowej. Po roku 1946 Wydział III publikował następujące wydawnictwa ciągłe oraz seryjne:

Wydział III

Acta Chimica [*Societatis Scientiarum Lodziensis Acta Chimica*]. Rocznik założyła prof. Anna Chrzęszczewska. Czasopismo ukazywało się w latach 1955–1973; zdjęte z planu wydawniczego 1.01.1974 decyzją Prezydium PAN o zaniechaniu wydawania prac z zakresu nauk ścisłych. Łącznie wydano 18 tomów. Od t. 3. (1958) ukazywało się w j. angielskim, poza t. 5 [J. Kroh: *Chemiluminiscencja w fazie ciekłej*. 256 ss., 1960] i t. 6 (1960).

Redaktor i przewodnicząca Komitetu Redakcyjnego: A. Chrzęszczewska (1955–1973).

Komitet Redakcyjny: M. Łązniewski, E. Michalski, W. Kirkor, E. Józefowicz, W. E. Hahn, B. Oprządek.

Acta Geographica Lodziensia. Seria wydawnicza (obecnie wydawnictwo ciągłe) założona w 1948 r. przez prof. Jana Dylika. Drukuje oryginalne prace z zakresu geografii oparte na badaniach terenowych. W latach 1948–1962 tytuł publikowany jako *Acta Geographica Universitatis Lodziensis (Prace Wydziału III)* z rozdzielną numeracją. Pierwszy tom: J. Dylík: *Ukształtowanie powierzchni i podział na krainy podłódzkiego obszaru*, 46 ss. 1948. *Acta Geographica Universitatis Lodziensis* nr 1 (Prace Wydziału III nr 3); ostatni tom: *Zagadnienia klimatyczne Kotliny Podhalańskiej* (red. J. Dylík), 75 ss. 1962. *Acta Geographica Lodziensia* [sic!] nr 13 (Prace Wydziału III nr 82). *Acta Geographica Lodziensia* nr 14 (1962) rozpoczął serię z pominięciem afiliacji do Wydziału III. W roku 2010 ukazał się tom 96 czasopiśma.

Redaktorzy: J. Dylík (1948–1973), M. Dorywalski (1973–1975), H. Klatkowa (1975–1997), K. Turkowska (od 1998).

Sekretarze Redakcji: H. Klatkowa (1948–1975), J. Wiczorkowska (1975–1993), D. Dzieduszyńska (od 1993).

W Komitetach Redakcyjnych: A. Dylíkowa, J. Jurczyński, J. Gołąb, S. Pietkiewicz, D. Szafrąńska, S. Zych; Z. Klajnert, K. Kłysik, K. Kożuchowski, T. Krzemiński, Z. Maksymiuk, B. Manikowska.

Biuletyn Peryglacjalny. Założycielem był prof. Jan Dylík. Tytuł ukazywał się w latach 1954–2000. Od 1968 r. czasopismo o zasięgu międzynarodowym, publikowane w językach kongresowych, dokumentowało paleogeografię i geomorfologię obszarów peryglacjalnych współczesnych i kopalnych. W latach 1956–2000 organ Komisji Geomorfologii Międzynarodowej Unii Geograficznej. Łącznie ukazało się 39 tomów.

Redaktorzy: J. Dylík (1954–1973), A. Dylíkowa (1973–2000).

Sekretarze Redakcji: Ł. Pierzchałko-Dutkiewiczowa (1954–1995), L. Dutkiewicz (1996–2000).

Międzynarodowy skład *Komitetu Redakcyjnego*, w tym członkowie Wydziału III: M. Dorywalski, A. Jahn, H. Klatkowa, B. Manikowska, S. Z. Różycki, także K. Brodzikowski, J. S. Goździk, B. Halicki, K. Pękala i A. Środoń.

Bulletin de la Société des Sciences et des Lettres de Łódź. Tytuł był przeznaczony za granicę, zawierał streszczenia referatów w j. angielskim lub francuskim, ukazywał się od roku 1950. W latach 1950–1973 (vol. 1–23) redaktorem był J. Dylík, od vol. 34 (1984) i vol. 40 (1990) – J. Ławrynowicz. Seria ta w latach 1950–1959 była publikowana w czterech klasach odpowiadających Wydziałom ŁTN. Wydział III reprezentowała *Classe III. De Sciences Mathématiques et Naturelles* (1950, vol. 1;

Wydziały ŁTN 1936–2011

1950–1952 do 1959, vol. 3–10). W roku 1984 wydawnictwo uzupełniono o podserię *Recherches sur les Déformations* (od vol. 34 [1984] do vol. 39 [1989]), której twórcą i redaktorem był prof. Julian Ławrynowicz [składy Redakcji podserii i serii poniżej].

Bulletin de la Société des Sciences et des Lettres de Łódź. Série: Recherches sur les Déformations. Czasopismo o zasięgu międzynarodowym, wydawane w językach kongresowych; publikuje oryginalne prace z matematyki i fizyki oraz ich zastosowań związanych ze zniekształceniami struktur matematycznych i fizycznych, także z chemii fizycznej i biofizyki. Jako pierwszy w tej serii vol. 40 ukazał się w 1990 r., w roku 2010 – vol. 60 (z. 1–3).

Redaktor: J. Ławrynowicz (od 1984).

Sekretarze Redakcji: J. Rutkowski (od 1987), P. G. Walczak (1987–1993), T. Krasieński (1995–2000).

Członkowie Redakcji: L. Wojtczak (od 1984), I. Zasada (od 2010).

Międzynarodowy skład *Komitetu Redakcyjnego*, w tym członkowie Wydziału III: Z. Charzyński (1984–2000), i L. Wojtczak (od 1984).

Prace Wydziału III – Nauk Matematyczno-Przyrodniczych były wydawane w latach 1947–1973 w j. angielskim i francuskim; zdjęte z planu wydawniczego 1.01.1974 decyzją Prezydium PAN o zaniechaniu wydawania prac z zakresu nauk ścisłych. Łącznie ukazało się 117 tomów. Tom nr 1 zawierał pracę F. J. Wiśniewskiego: *La théorie des noyaux*, 12 ss. 1947. Tom nr 117 prezentował pracę w j. polskim I. Dziubińskiego i L. Siewierskiego: *Precyzyjna dyskusja zadania maksimum modułu czwartego współczynnika w klasach funkcji quasi-wypukłych*, 80 ss. 1973. W roku 1994 ukazał się jeszcze tom 118: *Białka komórek prawidłowych i patologicznych*. Praca zbiorowa pod red. Z. Kiliańskiej, W. M. Krajewskiej i A. Lipińskiej, 280 ss. 1994 (Prace Wydziału III nr 118).

Funkcje pełnione w Zarządzie TPNŁ

15.01.1937–04.12.1938. Teodor Vieweger – prezes, Ignacy Roliński – wiceprezes, Bronisław Frenkiel – stały uczestnik prac Zarządu.

04.12.1938–08.03.1945. Zarząd jw. oraz Władysław Dzierżyński – członek.

08.03.1945–23.06.1945. Teodor Vieweger – prezes, Jan Dylik – sekretarz generalny, Juliusz M. Jurczyński – członek.

23.06.1945–12.05.1946. Marian Grotowski – wiceprezes, Jan Dylik – sekretarz generalny, Juliusz M. Jurczyński – skarbnik.

Funkcje pełnione w Zarządzie ŁTN

12.05.1946–30.11.1946. Marian Grotowski – prezes, Jan Dylik – sekretarz generalny, Juliusz M. Jurczyński – skarbnik, członkowie: Tadeusz Wolski i Leszek K. Pawłowski.

Wydział III

30.11.1946–10.12.1949. Tadeusz Wolski – wiceprezes, Jan Dylík – sekretarz generalny, Juliusz M. Jurczyński – skarbnik.

10.12.1949–24.01.1953–13.12.1956–20.04.1963. Tadeusz Wolski – I. wiceprezes, Jan Dylík – sekretarz generalny, Juliusz M. Jurczyński – skarbnik.

20.04.1963–19.02.1966. Jan Dylík – sekretarz generalny, Juliusz M. Jurczyński – skarbnik.

19.02.1966–21.06.1969. Jan Dylík – prezes, Alicja Dorabialska – wiceprezes, Witold E. Hahn – zastępca sekretarza generalnego.

21.06.1969–21.05.1972–21.04.1974. Jan Dylík – prezes (zmarł 7.06.1973), Tadeusz Klatka – zastępca sekretarza generalnego, Stefan Jewtuchowicz (od 21.05.1972; zmarł 15.07.1972) – zastępca sekretarza generalnego ds. upowszechniania nauki.

21.04.1974–08.06.1975–26.02.1978–06.06.1982. Bernard Zabłocki – prezes.

06.06.1982–18.04.1985–19.05.1988–16.05.1991. Julian Ławrynowicz – sekretarz generalny (od 12.05.1983).

Od 16.05.1991. Stanisław Liszewski – prezes, Julian Ławrynowicz – sekretarz generalny (do 1.04.1996) i zastępca sekretarza generalnego (1997–2008), Wanda Małgorzata Krajewska – sekretarz generalny (od 2003), Antoni Różalski – zastępca sekretarza generalnego (od 2009), Zbigniew Jakubowski – skarbnik (do 10.03.1994).

Udział w pracach Komisji Rewizyjnej TPŃ i ŁTN. Juliusz M. Jurczyński – zastępca członka (4.12.1938–23.06.1945), członek (1960–1966) i przewodniczący (20.09.1967–21.06.1969) oraz Alicja Dorabialska i Edward Józefowicz – zastępcy członków (10.12.1949–13.12.1956) i członkowie (1960–1965), Leszek K. Pawłowski – przewodniczący (21.06.1969–8.06.1975), Ryszard Sowa – członek (8.06.1975–6.06.1982), Maria J. Olszewska – członek (16.05.1991–10.03.1994), Zbigniew Jakubowski – przewodniczący (10.03.1994–10.04.1996), Kazimierz Kłysik – członek (2006–2008), Julian Ławrynowicz – członek (od 2009).

Aktywność członków Wydziału III. w komisjach powoływanych przez Zarząd i w komisjach międzywydziałowych

Komisja Zarządu dla Opracowania Zasad Przekształcenia TPŃ na ŁTN (12.01.–2.03.1946) – Marian Grotowski (przewodniczący), Jan Dylík, Juliusz M. Jurczyński i Ignacy Roliński (członkowie).

Komisja Statutowa ds. Opracowania Projektu Nowego Statutu Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (1.02.–3.03.1946) – Jan Dylík; **Komisja**

Statutowa (powołana 31.12.1962) – Stefan Bagiński (przewodniczący do 6.05.1963), Anna Chrzęszczewska i Jan Dylík (członkowie).

Komisja ws. Zmian Struktury ŁTN (listopad 1953) – Jan Dylík.

Komisja Atlasu Okręgu Łódzkiego [= Komisja Atlasu Regionu Łódzkiego lub Komisja Atlasu Regionalnego] (powstała 23.04.1945 pod przewodnictwem Henryka Ułaszyna) – Juliusz M. Jurczyński (sekretarz), Jan Dylík (redaktor naczelny) oraz Ireneusz Michalski, Leszek K. Pawłowski i Feliks Różycki. Komisję reaktywowano przy Wydziale III 21.05.1946, z możliwością powoływania współpracowników z innych Wydziałów; od 31.12.1949 jej skład był następujący: Tadeusz Wolski (przewodniczący), Juliusz M. Jurczyński (sekretarz), Jan Dylík (redaktor naczelny) oraz Ireneusz Michalski, Leszek K. Pawłowski i Feliks Różycki.

Komisja Muzeów Regionalnych (powstała 23.04.1945); w jej skład weszli Włodzimierz Dzwonkowski (przewodniczący) oraz Adam Czartkowski, Jan Dylík, Juliusz M. Jurczyński, Leszek K. Pawłowski i Feliks Różycki. Komisję reaktywowano 21.05.1946, ale już przy Wydziale II ŁTN.

Komisja Zarządu ds. Opracowania Preliminarza Budżetowego i Zaprojektowania Sposobu Kwalifikowania Prac Zgłoszonych do Druku (powstała 1.09.1945) – w jej skład weszli Jan Dylík i Marian Grotowski.

Komisja dla Opracowania Projektu Regulaminu [Posiedzeń Wydziałów ŁTN] (21.09.1946–2.11.1946) – Jan Dylík (przewodniczący).

Komisja Importowa (powstała 16.09.1949) – w jej składzie byli Jan Dylík i Tadeusz Wolski.

Komisja ds. Kongresu Nauki (powstała 17.03.1950 pod przewodnictwem Tadeusza Kotarbińskiego) – jej członkami byli Jan Dembowski i Jan Dylík.

Komisja ds. Organizacji Wypoczynku w Wojcieszowie Górnym k. Jeleniej Góry (30.05.1950–22.02.1951) – Jan Dylík (przewodniczący).

Komitet Naukowy Stacji Naukowej w Wojcieszowie Górnym (od 22.02.1951) – z ramienia ŁTN Józef Gołąb, Juliusz Jurczyński i Leszek Pawłowski; z ramienia Polskiego Towarzystwa Geograficznego Jan Dylík i Alfred Jahn. W skład Zarządu Stacji (powołanego 22.02.1951) wchodził Jan Dylík (z ŁTN) jako przewodniczący i Mieczysław Dorywalski (z ramienia PTG).

Komisja Popularyzacji Wiedzy (powstała 19.12.1952) działała pod opieką sekretarza generalnego Jana Dylíka, a jej członkiem był Juliusz M. Jurczyński (ponownie w latach 1960–1962). Członkiem Komisji był również Jakub Mowszowicz (1960–1965). 28.02.1966 Zarząd ŁTN zmienił nazwę Komisji na **Komisję Upowszechniania Nauki**. Przedstawicielami Wydziału III. byli Zygmunt Charzyński, Edward Józefowicz i Jakub Mowszowicz (1966–1970) oraz Leokadia Kłyszajko-Stefanowicz i Stefania Taniewska-Osińska (1978–1981). Od 31.12.1981 do 1991 Komisji przewodniczył Zbigniew

Wydział III

Kuchowicz z członkami Leokadią Klyszejko-Stefanowicz i Stefanią Tanińską-Osińską, później przedstawicielem Wydziału III. był Andrzej Piechocki (16.05.1991–31.12.1992 i od 31.12.1993).

Komisja do Opracowania Wniosków ws. Kontrowersyjnego Fragmentu Dorocznego Sprawozdania ŁTN Dotyczącego Komisji Słownika Rodzajów Literackich (23–28.03.1954); jej przewodniczącym był Jan Dylík a członkiem Jerzy Konorski.

Komisja Wydawnicza (powstała 29.03.1958), w jej skład weszli Jan Dylík (jako sekretarz generalny), przedstawiciele Wydziałów, dyrektor Biura i kierownik techniczny. Udział w Komisji członków Wydziału III. w kolejnych kadencjach był następujący: Jan Dylík – przewodniczący (1958–1962), członek (1969–1970), Wacław Moycho i Feliks Wiśniewski – członkowie (1958–1962), Edward Józefowicz, Tadeusz Klatka i Wacława Potapczykowa – członkowie (1969–1970), Halina Klatkowa – członek (1971–1973, 1978–1981), Leokadia Klyszejko-Stefanowicz – członek (1978–1981), Julian Ławrynowicz – przewodniczący (1983–1988), Anna Dylíkowa – członek (1982–1988), Władysław Wilczyński – przewodniczący (1991–1995).

Komisja ŁTN ds. Kandydatów do Nagrody m. Łodzi (powstała 20.04.1962) – jej członkiem była Anna Chrzęszczewska [oraz Karol Dejna i Witold Śmiech]; ponownie wybrani 20.04.1963.

Rada Wydawnicza powstała 31.12.1995 jako organ doradczy i opiniodawczy ds. wydawniczych. Jej przewodniczącym został Stanisław Liszewski, a członkami redaktorzy i sekretarze wydawnictw ciągłych.

Redakcja Naczelna Wydawnictw Łódzkiego Towarzystwa Naukowego powołana w listopadzie 2006 przez Zarząd Towarzystwa. Redaktorem Naczelnym została Wanda M. Krajewska.

Powołano Komisję celem uruchomienia **Pracowni Badań Regionalnych**; Wydział III reprezentują Paweł Jokieli, Maria Ławrynowicz, Janusz Markowski i Andrzej Matczak (2005).

Rada Biblioteczna. 7.10.2007 została powołana Rada Biblioteczna pod przewodnictwem Hanny Tadeusiewicz; reprezentantami Wydziału III. byli: Krystyna Czyżewska (2007–2009), Adam Jaworski (od 2009).

Kapituły. Kapitułę Medalu ŁTN reprezentują: Stanisław Liszewski (przewodniczący), Jerzy Kroh, Romuald Skowroński i Leszek Wojtczak. Kapitułę Nagrody Naukowej ŁTN – Stanisław Liszewski (przewodniczący), Antoni Różalski (2003–2009), Janusz Markowski (od 2009). Kapitułę Nagrody ŁTN im. Profesor Ireny Lepalczyk – Stanisław Liszewski (przewodniczący).

Kalendarium ważniejszych wydarzeń

19.11.1936. Powołanie TPNŁ i wpisanie go do rejestru Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego (nr 1518). Wniosek o rejestrację podpisali również członkowie założyciele należący później do Sekcji Nauk Matematyczno-Przyrodniczych: Karol Bajer (inżynier), Bronisław Frenkiel (lekarz neurolog), Stefania Kuropatwińska (chemik), Tadeusz Mogilnicki (lekarz pediatra), Ignacy Roliński (matematyk), Konstanty Strawiński (zoolog), Antoni Tomaszewski (lekarz chirurg), Teodor Vieweger (biolog), Stanisław Więckowski (lekarz) i Tadeusz Załęski (lekarz bakteriolog).

15.01.1937. Wybór prof. Jana Dylika na sekretarza generalnego Zarządu TPNŁ.

Prof. Jan Dylík, geograf, geomorfolog peryglacjalny. W Uniwersytecie Łódzkim od 1945 r., współorganizator Uczelni i Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, którego był prodziekanem w latach 1951–1953. Od chwili powołania Zespołu Katedr Geografii i Geologii UŁ stał na jego czele. Od 1958 r. pierwszy i wieloletni dyrektor Instytutu Geografii. Twórca łódzkiej szkoły geomorfologicznej, w tym geomorfologii peryglacjalnej. Członek rzeczywisty PAN i jej Komitetów Naukowych Badań Czwartorzędu i Nauk Geograficznych, członek Komisji Wydawniczej Sekretariatu Naukowego PAN (1969–1971). Kierownik pracowni Geomorfologii Ogólnej Instytutu Geografii PAN w Łodzi (1954–1966). W Międzynarodowej Unii Geograficznej (INQUA) przewodniczył Komisji Geograficznej Peryglacjalnej. *Doctor honoris causa* Uniwersytetów w Strasburgu i Caen.

04.12.1938. Na I. Walnym Zgromadzeniu Delegatów TPNŁ, Ignacy Roliński wygłosił wykład pt. *Stara i nowa logika*.

20.02.1939. Na wspólnym posiedzeniu naukowym Sekcji Nauk Matematyczno-Przyrodniczych i Nauk Humanistycznych, Władysław Dzierżyński wygłosił referat pt. *Fizjopatologia przysadki mózgowej*, a Konstanty Strawiński – *Pasożytnictwo w świecie zwierzęcym* (27.03.1939).

08.03.1945. Pierwsze powojenne zebranie członków TPNŁ w Grand Hotelu. Zebrani, m.in. Jan Dylík, Juliusz M. Jurczyński i Teodor Vieweger, podjęli decyzję o wznowieniu działalności TPNŁ.

24.06.1945. Uroczyste publiczne posiedzenie inauguracyjne TPNŁ w sali Studium Teatralnego w pałacu I. Pознаńskiego, z odczytem Juliusza M. Jurczyńskiego pt. *Indywidualność geograficzna okręgu łódzkiego*.

18.10.1945. Zarząd TPNŁ podjął decyzję o drukowaniu wydawnictwa *Prace Sekcji Nauk Matematyczno-Przyrodniczych*.

12.05.1946. Wybór prof. Mariana Grotowskiego na prezesa [vide s. 60] i prof. Jana Dylika na sekretarza generalnego Zarządu ŁTN.

16.09.1948. Zarząd ŁTN zatwierdził wybór prof. Leszka K. Pawłowskiego do Komisji Badań Fizjograficznych Polskiej Akademii Umiejętności.

30.10.1950. Decyzja Dyrektora Departamentu Nauki Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki o wycofaniu z druku prac Jakuba Mowszowicza

Wydział III

z dziedziny botaniki i Leszka K. Pawłowskiego z dziedziny zoologii, z postulatem „winni zwrócić się autorzy do ambasady ZSRR ze względu na to, że treść dotyczy ziem należących do Związku Radzieckiego”.

15.03.1952. W związku z powołaniem Polskiej Akademii Nauk, Zarząd ŁTN wystosował pismo gratulacyjne do prezesa PAN Jana Dembowskiego i sześciu innych członków ŁTN powołanych do Akademii, w tym do Osmana Achmatowicza i Tadeusza Wolskiego z Wydziału III.

19.12.1952. Komisja Kwalifikacyjna PAN odesłała z odmową druku serię prac, m.in. Jakuba Mowszowicza.

19.02.1966. Prof. Tadeusz Kotarbiński, ustępujący prezes ŁTN, promując prof. Jana Dylika na swego następcę przedstawił kryteria, którym powinien odpowiadać kandydat na prezesa ŁTN: 1) być wybitnym uczonym, 2) oddanym sprawom ŁTN, 3) znać środowisko, w którym działa.

1968. Od roku 1968 *Biuletyn Peryglacjalny* uzyskał status czasopisma ponadregionalnego o charakterze międzynarodowym (red. J. Dylík), a od roku 1984 – seria *Recherches sur les Déformations* (red. J. Ławrynowicz).

1969. Prof. Witold Śmiech oceniając dorobek naukowy ŁTN w latach 1957–1968 do najważniejszych publikacji zwartych zaliczył prace Jakuba Mowszowicza *Conspectus Florae Vilnensis* (1957–1958, Cz. 1, 2) oraz Leszka K. Pawłowskiego *Wrotki (Rotatoria) rzeki Grabi* (1956), opublikowane w serii *Prace Wydziału III*.

13.06.1970. Publiczne zebranie naukowe członków ŁTN z odczytem prof. Wandy Leyko *Układy kontrolne w żywych komórkach*.

26.09.1972. Decyzja Prezydium PAN z 26.09.1972 pozbawiła ŁTN możliwości kontynuowania po 31.12.1973 wydawnictwa ciągłego *Acta Chimica* oraz serii *Prace Wydziału III – Nauk Matematyczno-Przyrodniczych*; tylko wydawnictwa geograficzne, *Acta Geographica Lodziensia* i *Biuletyn Peryglacjalny*, w wyniku usilnych starań Zarządu Towarzystwa uzyskały odrębne zezwolenie władz Akademii na kontynuowanie ich w planie wydawniczym finansowanym przez PAN.

07.06.1973. Zmarł prof. Jan Dylík.

Współtwórca ŁTN. Sekretarz generalny od 8.03.1945 do momentu likwidacji TPŃ. Do roku 1939 pełnił także funkcję kierownika Biura, współuczestniczył w wyznaczaniu kierunków i metod działania TPŃ. Po II wojnie światowej na nim głównie opierała się organizacja Towarzystwa. Był wieloletnim sekretarzem generalnym (1945–1966) i prezesem ŁTN (1966–1973). Inspirator i organizator nauki – powołał do życia serie wydawnicze *Acta Geographica Lodziensia* (1948; redaktor 1953–1969, członek redakcji 1970–1973) i *Biuletyn Peryglacjalny* (1954; redaktor 1954–1973). Jako przedstawiciel ŁTN był współprzewodniczącym Komisji Porozumiewawczej Towarzystw Naukowych w Polsce (od 1956); wybrany na przedstawiciela ŁTN w Radzie Towarzystw Naukowych i Upowszechniania Nauki PAN (1966).

21.04.1974. Wybór prof. Bernarda Zabłockiego na prezesa Zarządu ŁTN.

Wydziały ŁTN 1936–2011

Prof. Bernard Zabłocki, immunolog, twórca łódzkiej szkoły naukowej mikrobiologii i immunologii, prodziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UŁ (1950–1951), prorektor ds. nauki UŁ (1951–1963); członek korespondent (od 1965) i członek rzeczywisty (od 1973) PAN; przewodniczący Komitetu Immunologicznego PAN (od 1969), wiceprezes ZG Polskiego Towarzystwa Immunologicznego (1969–1975), wiceprzewodniczący Rady Naukowej Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN im. L. Hirszfelda we Wrocławiu oraz Instytutu Transplantologii Akademii Medycznej w Warszawie. W ŁTN członek korespondent Wydziału III. (od 1948), członek czynny (od 1950), prezes Zarządu ŁTN (1974–1982), przedstawiciel ŁTN w Radzie Towarzystw Naukowych (od 1981). Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Mikrobiologicznego, *Doctor honoris causa* Uniwersytetu Łódzkiego (1980).

08.06.1975. Publiczne zebranie naukowe ŁTN z odczytem prof. Mieczysława Wrońskiego *Nowe metody badania tioli*.

13.12.1977. Zarząd ŁTN powołał Komitet Obchodów **30-lecia ŁTN**. Przedstawicielem Wydziału III. została prof. Leokadia Kłyszewicz-Stefanowicz.

02.03.1980. W części naukowej Zwyczajnego Sprawozdawczego Zgromadzenia Ogólnego prof. Anna Dylkowa wygłosiła odczyt *Przeobrażenia krajobrazu regionu łódzkiego w świetle badań paleogeograficznych*.

21.01.1982. Wstrzymano prace nad wydawnictwami ciągłymi ŁTN spowodowane postanowieniami dekretu o stanie wojennym.

06.06. 1982. Wybór prof. Juliana Ławrynowicza na sekretarza generalnego Zarządu ŁTN [vide s. 68].

27.10.1983. Wydział III wystąpił z postulatem wydzielenia kilku podserii specjalistycznych w ramach czasopisma *Bulletin de la Société des Science et des Lettres de Łódź*.

27.03.1984. Prezes ŁTN Witold Śmiech i sekretarz generalny Julian Ławrynowicz odbyli rozmowę z I. sekretarzem KŁ PZPR na temat „poparcia władz partyjnych dla inicjatyw Towarzystwa”.

07.05.1987. Prof. Romuald Olaczek wygłosił wykład pt. *Zagrożenie i ochrona szaty roślinnej Ziemi podczas Zwyczajnego Sprawozdawczego Zgromadzenia Ogólnego*.

16.05.1991. Wybór prof. Stanisława Liszewskiego na prezesa Zarządu ŁTN.

Prof. Stanisław Liszewski, geograf (geografia transportu, osadnictwa, turystyki, regionalna), prezes ŁTN – wytycza kierunki działania i kształtuje najnowsze dzieje Łódzkiego Towarzystwa Naukowego; organizator nauki: kierownik Zakładu/Katedry (od 1981) Geografii Miast i Turystyki, dyrektor Instytutu Geografii Ekonomicznej i Organizacji Przestrzeni (2002–2006) oraz Instytutu Geografii Miast i Turystyki (od 2007), prodziekan (1978–1981) i dziekan (1981–1984) Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UŁ, prorektor (1984–1990) i rektor (1996–2002) UŁ oraz przewodniczący Konferencji Rektorów Państwowych Szkół Wyższych, członek Zespołu Ekspertów przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego (od 1990), członek Zespołu Państwowej Rady Gospodarki Przestrzennej (1990–1994), członek Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych (1994–1998), Komitetu Przeszeregowego Zagospodarowania Kraju PAN (od 1994), przewodniczący Komitetu Narodowego Geografów Polskich (2003–2007), członek Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Towarzystwa Urbanistów Polskich, wiceprezes Stowarzyszenia Turystyki. Twórca czasopisma *Turystyka*, członek wielu redakcji i Komitetów Redakcyjnych czasopism, m.in. *Folia Geographica UŁ Folia*

Wydział III

Caucasica, Problemy Turystyki, Peregrinus Cracoviensis, Studies in Physical Culture & Tourism, Problemy geografii nasilenia i ispolzowania tieritorii. Członek Honorowy Grupańskiego i Słowackiego Towarzystwa Geograficznego. *Doctor honoris causa* Politechniki Łódzkiej (2011).

07.05.1992. Prof. Krzysztof Jażdżewski wygłosił wykład pt. *Wkład Polski do badań antarktycznych* podczas Zwyczajnego Sprawozdawczego Zgromadzenia Ogólnego.

1992. Uroczysta sesja jubileuszowa poświęcona profesorowi Benedyktowi Haliczowi.

1993. W związku z przyjęciem w poczet członków Wydziału III. Belga D. J.-M. Lamberta i Francuza C. Surry'ego, stworzono nie przewidzianą w Statucie Towarzystwa kategorię zagranicznych członków zamiejscowych.

20.05.1996. Wydział III zainaugurował coroczny cykl jednodniowych spotkań naukowych *Studium wiedzy ekologicznej* poświęcony problemom ekologicznym regionu łódzkiego.

W związku z **60-leciem ŁTN** ukazał się pierwszy tom wydawnictwa *Moja Droga do Nauki* obejmujący wspomnienia profesorów Anny Dylikowej *Życie na szlaku Kraków–Poznań–Łódź*, Haliny Klatkowej *Życiorys nie tylko naukowy* i Jerzego Kroh *I jeszcze jedno życie*.

07.04.1997. Prof. Kazimierz Kłysik wygłosił wykład pt. *Cechy klimatów obszarów zurbanizowanych* podczas Zwyczajnego Sprawozdawczo-Wyborczego Zgromadzenia Ogólnego.

09.01.1998. Sympozjum poświęcone prof. Ludwikowi Straszewiczowi, twórcy łódzkiej szkoły geografii ekonomicznej (w 10. rocznicę śmierci).

05.03.1998. Uroczyste posiedzenie Wydziału III. związane z wręczeniem przez prof. Stanisława Liszewskiego, Prezesa ŁTN, Listu Gratulacyjnego prof. Ryszardowi Sowie z okazji 70. rocznicy urodzin.

04.06.1998. Uroczyste Sympozjum Jubileuszowe prezentujące działalność i dorobek naukowy prof. Tadeusza Krzemińskiego.

29.04.1999. Uroczyste Sympozjum Jubileuszowe prezentujące działalność i dorobek naukowy prof. Marii J. Olszewskiej.

25.11.1999. Uroczyste posiedzenie Wydziału III., na którym prof. L. Wojtczak (przewodniczący Wydziału III.) wręczył prof. Leonowi Mikołajczykowi List Gratulacyjny z okazji 70. rocznicy urodzin.

29.05.2000. Sympozjum prezentujące dorobek naukowy prof. Mieczysława Grabowskiego.

2000. Ukazał się trzeci tom serii *Moja Droga do Nauki* ze wspomnieniami profesorów Włodzimierza Krysińskiego *Matematyka: mój zawód i moja miłość*, Tadeusza Krzemińskiego *Od kowadła do katedry uniwersyteckiej*, Marii Olszewskiej *50 lat z Uniwersytetem Łódzkim* i Romualda Skowrońskiego *Nie tak łatwo podjąć właściwą decyzję*.

2001. Uroczyste spotkanie związane z Jubileuszem prof. Leokadii Kły-szejko-Stefanowicz.

Wydział III współuczestniczył w obchodach zorganizowanych z okazji 100-lecia urodzin prof. Jakuba Mowszowicza.

2002. Ukazał się pierwszy tom serii *Rektorzy Państwowych Wyższych Uczelni w Łodzi. 1945–2002*. Wyd. ŁTN, z sylwetkami prof. Teodora Vi-ewegera, prof. Romualda Skowrońskiego, prof. Leszka Wojtczaka i prof. Stanisława Liszewskiego (por. także wydania 2005, 2011).

Ukazał się *Atlas miasta Łodzi* wydany nakładem ŁTN pod redakcją Stani-sława Liszewskiego.

Ukazał się czwarty tom serii *Moja Droga do Nauki* ze wspomnieniem prof. Zofii Walter *Moje Gaudeamus*.

27.03.2003. Zwyczajne Sprawozdawczo-Wyborcze Zgromadzenie Ogólne – wybór prof. Wandy M. Krajewskiej na sekretarza generalnego Zarządu ŁTN.

Prof. Wanda Małgorzata Krajewska, biochemik (biologia molekularna, transformacja nowotworowa). Praca naukowa i kariera zawodowa związana z Uniwersytetem Łódzkim od 1971 r. Kierownik Katedry Cytobiochemii i Zakładu Regulatorów Ekspresji Genów UŁ (od 1993), prodziekan (1987–1990) i dziekan (1993–1996) Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UŁ, prorektor ds. nauki UŁ (1996–2002), członek Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych (2003–2006), Zespołu MNiSW w ramach dyscypliny 303 (2003–2011), Zespołu Nauk Przyrodniczych Komisji Ekspertów przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego (od 2011), Komitetu Biochemii i Biofizyki PAN (od 2007), Rady Naukowej Centrum Biologii Medycznej PAN (od 2008), Rady Oddziału PAN w Łodzi (od 1999), Rady, a następnie Komisji Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki przy Prezydencie Miasta Łodzi (od 1996), Working Group in Medical Genetics UNESCO (2002–2006), redaktor naczelny Wydawnictw Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (od 2006).

Wykład inauguracyjny *O grzybach w kulturze i tradycji* wygłosiła prof. Ma-ria Ławrynowicz.

10.09.2003. Prof. Julian Ławrynowicz, uchwałą Prezydium PAN został po-wołany na członka Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN na kadencję 2003–2006 i wszedł w skład Prezydium Rady.

07.10.2003. Z okazji nadania imienia Profesora Bernarda Zabłockiego głów-nemu gmachowi Biologii UŁ i odsłonięcia pamiątkowej tablicy w pierwszą rocznicę jego śmierci odbyła się jubileuszowa sesja naukowa.

13.09.2004. Sesja naukowa z okazji 80-lecia urodzin prof. Jerzego Kroh.

20.04.2004. Sesja naukowa w 25. rocznicę śmierci prof. Haliny Urbanek-Rutowicz.

26.10.2004. Sesja naukowa w pierwszą rocznicę śmierci prof. Krystyny Ko-tełko.

05–06.11.2004. Sympozjum naukowe w 100. rocznicę urodzin prof. Broni-sława Filipowicza.

Wydział III

01.02.2006. Pierwsze posiedzenie Komitetu Obchodów **70-lecia ŁTN** pod przewodnictwem prof. Jerzego Mikuckiego; z Wydziału III. w skład Komitetu weszła prof. Krystyna Czyżewska.

20.04.2006. Statuetkę *Łódzkie Eureka 2005* otrzymała prof. Wanda M. Krajewska wraz z zespołem w składzie: prof. Zofia M. Kiliańska, prof. Anna Lipińska, dr hab. Magdalena Bryś, dr Anna Krześlak i dr Małgorzata Rogalińska.

22.06.2006. Uroczyste Sympozjum prezentujące działalność i dorobek naukowy prof. Zbigniewa Jakubowskiego, uwieńczone koncertem fortepianowym w wykonaniu Katarzyny Kruszewskiej, studentki AM w Łodzi.

11.2006. Powołano Redakcję Naczelną Wydawnictw Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, której redaktorem naczelnym została prof. Wanda Małgorzata Krajewska.

Redaktorem serii wydawniczej *Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Naukowych* została prof. Krystyna Czyżewska.

Tytuł ukazuje się od 1947 r. W latach 1947–1962 redaktorami byli kadencyjni sekretarze generalni ŁTN, profesorzy J. Dylak [W. Szubert, J. Wróblewski, J. Matuszewski] i J. Ławrynowicz.

20.11.2006. Z okazji **70-lecia ŁTN**, podczas uroczystej sesji naukowej nt. *Rola ŁTN w integracji środowiska akademickiego i promocji Łodzi jako ośrodka akademickiego* (Muzeum Historii Miasta Łodzi w pałacu I. Poniańskiego), którą prowadziła prof. Wanda M. Krajewska, wykład *Od przyjaciół nauk do korporacji uczonych* wygłosił prof. Stanisław Liszewski.

Ukazał się tytuł *Prezesa Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Łodzi w latach 1936–1946 i Łódzkiego Towarzystwa Naukowego w latach 1946–2006*, nakładem ŁTN, pod redakcją Krystyny Czyżewskiej, z sylwetkami profesorów Teodora M. Viewegera, Mariana Grotowskiego, Jana Dylaka, Bernarda Zabłockiego i Stanisława Liszewskiego.

Ukazał się piąty tom serii *Moja Droga do Nauki* ze wspomnieniami prof. Joanny Kadłubowskiej *Ukryte piękno* i prof. Jana Michalskiego *Moja chemia w „ziemi obiecanej”*.

16–17.06.2007. Prof. Julian Ławrynowicz, ponownie nominowany i wybrany do Rady ds. Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN w kadencji 2007–2010, uczestniczył w konferencji *Dokonania regionalnego ruchu naukowego w Polsce* (Kalisz), organizowanej przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, na której przedstawił wykład pt. *Towarzystwa naukowe regionalne specjalistyczne w perspektywie kraju i zagranicy*.

19.09.2007. Sympozjum Jubileuszowe prezentujące dorobek naukowy prof. Marka Kotera.

21.01.2008. Uroczyste sympozjum poświęcone pamięci prof. Ryszarda Sowy w drugą rocznicę śmierci.

- 02.06.2008.** Uroczyste Sympozjum prezentujące osiągnięcia naukowe prof. Andrzeja Piechockiego.
- 29.11.2008.** Uroczyste Sympozjum poświęcone doc. Zdzisławowi Batorowiczowi w piętnastą rocznicę śmierci.
- 12.12.2008.** Uroczyste Sympozjum prezentujące dorobek naukowy prof. Aleksandry Skowrońskiej.
- 30.03.2009.** W części publicznej Sprawozdawczego Zgromadzenia Ogólnego, prof. Jan Michalski przedstawił wykład pt. *W jaki sposób Uniwersytet w Cambridge, unikalne centrum nauki, kultury i architektury łączy 800-letnią tradycję z dzisiejszą świetnością.*
- 20.04.2009.** Jubileusz 80. urodzin prof. Marii Olszewskiej, któremu towarzyszyła konferencja naukowa *Wyzwania współczesnej biologii komórki.*
- 05.06.2009.** Uroczyste sympozjum prezentujące osiągnięcia naukowe prof. Krzysztofa Jażdżewskiego.
- 26-28.06.2009.** Konferencja jubileuszowa z okazji 100-lecia Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemysłu, na której ŁTN i Radę Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN reprezentował prof. Julian Ławrynowicz.
- 23.09.2009.** Uroczysty Jubileusz urodzin prof. Jerzego Kroh.
- 30.09.2009.** Uroczyste Sympozjum prezentujące działalność i osiągnięcia naukowe profesorów Leszka Wojtczaka i Juliana Ławrynowicza.
- 29.10.2009.** Wykład inauguracyjny prof. Stanisława Liszewskiego pt. *Współczesny świat i jego poznanie – rezultaty badań łódzkich naukowców* w ramach cyklu wykładów dla doktorantów wyższych uczelni.
- 03.12.2009.** Wykład prof. Janusza Markowskiego *Biologiczni intruzi – przyjaciele czy wrogowie* w ramach cyklu wykładów członków Towarzystwa dla doktorantów wyższych uczelni.
- 25.02.2010.** Wykład prof. Adama Jaworskiego pt. *Sekwencja nukleotydowa i struktura genomu człowieka* w ramach cyklu wykładów dla doktorantów wyższych uczelni.
- 15.03.2010.** Promocja książki pod redakcją prof. Stanisława Liszewskiego *Łódź Monografia Miasta* wydanej nakładem ŁTN w roku 2009.
- 04.11.2010.** Wykład prof. Kazimierza Kłysika pt. *Zmienność i zmiany klimatu Ziemi* w ramach cyklu wykładów dla doktorantów łódzkich uczelni.
- 13.12.2010.** W skład Komitetu Organizacyjno-Programowego **75-lecia ŁTN** wszedł prof. Witold Ciesielski.
- 24.02.2011.** Wykład prof. Romualda Olaczka pt. *Ochrona przyrody – ewolucja idei, metod i programów* w ramach cyklu wykładów dla doktorantów łódzkich uczelni.

Wydział III

06.04.2011. Uroczyste Seminarium z okazji Jubileuszu Profesora Stanisława Liszewskiego, Prezesa ŁTN, członka Wydziału III. (Muzeum Miasta Łodzi w pałacu I. Poznańskiego).

24.05.2011. Prof. Romuald Olaczek uhonorowany odznaką *Silver Leaf* nadaną przez Planta Europa, sieć organizacji 37 krajów europejskich współdziałających w zakresie ochrony bioróżnorodności z siedzibą w Hadze.

05.07.2011. Prof. Julian Ławrynowicz ponownie nominowany i wybrany do Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN w kadencji 2011–2013.

03.10.2011. Uroczyste posiedzenie Senatu UŁ, podczas którego został odnowiony doktorat prof. Leokadii Kłyszejko-Stefanowicz uzyskany przed pięćdziesięciu laty.

Podziękowanie: Dziękuję pp. prof. Wandzie Galickiej, dr. Janowi S. Goździkowi, prof. Witoldowi Ciesielskiemu, prof. Kazimierzowi Kłysikowi, prof. Januszowi Markowskiemu, prof. Andrzejowi Kononowiczowi, dr. Jerzemu Rutkowskiemu, dr. Mariuszowi Hachulce, mgr Katarzynie Lelewskiej i p. Robertowi Kamińskiemu za pomoc w gromadzeniu materiałów źródłowych i fotografii do biogramów niektórych członków zarządów Sekcji Nauk Matematyczno-Przyrodniczych i Wydziału III.